

Slovenski VESTNIK

LETNIK XL.

CELOVEC, PETEK, 22. NOVEMBER 1985

ŠTEV. 47 (2252)

V VPRAŠANJU MANJŠINSKEGA ŠOLSTVA:

Grozi nov diktat strank

ob upoštevanju zahtev nemških nacionalistov proti koristim slovenske manjšine

Na torkovi seji je koroška deželna vlada med drugim izčrpno obravnavala tudi vprašanje manjšinskega šolstva. Čeprav je deželni glavar Wagner v prvi izjavi po seji dejal, da trenutno še ne bo dajati nobenih vsebinskih ocen, pa je kljub temu iz njegovih besed že jasno razvidno, da se v naročju strankarske troedinosti pripravlja splošna „rešitev“, ki naj bi bila „kompromisna“ v tem smislu, da bi po eni strani upoštevala zahteve nemških nacionalistov, po drugi strani pa šla preko interesov in argumen-

tov neposredno prizadete slovenske manjšine.

Po Wagnerjevih besedah gre menda za naslednje: Ohraniti hočejo načelo skupne šole, hkrati pa vsakemu otroku omogočiti pouk, kakršnega si želi; pri tem naj bi z uvedbo sistema asistenčnih učiteljev zagotovili izboljšanje nemškega pouka. Hkrati se je Wagner odločil postaviti proti šolskim poskusom in se zavzel za hitro spremembo sedanje začasne ureditve v dokončno rešitev.

Zagovorniki in duhovni očetje

takšnega „reševanja“ manjšinskih vprašanj se očitno sami zavedajo vprašljivosti svojega početja. Na vprašanje, ali računa s pristankom Slovencev, ali pa bodo morale stranke spet uveljaviti le svoje stališče (beri: vsiliti svoj diktat — op. ured.), je Wagner odgovoril z že dobro znanim hvalisanjem, da je koroški model najbolj demokratičen in vzoren za ves svet, torej ne more biti argumentov proti taki rešitvi. Ko je pri tem svoji stranki dodajal vlogo razsodnika, je verjetno bolj mislil na pravila nogometne igre, kajti njegova nepreslišna grožnja, da tisti, ki ne bi soglašal s to „skupno rešitvijo“, prevzema nase odgovornost pred zgodovino, nehote spominja na nedotakljivega nogometnega sodnika, ki v svoji nezmotljivosti nepokornega igralca kaznuje z rumeno ali celo rdečo karto.

Da bo „porabni model“, ki ga menda že imajo na mizi, dobil blagoslov tudi obeh ostalih strank, je skoraj že gotovo. Poglavar koroških svobodnjakarjev je to že nakazal in tudi pri ljudski stranki ni pričakovati večjih težav, zlasti, ko ji je napravil Wagner diplomatičen poklon, češ, da so se socialisti pridružili njenemu predlogu, naj bi nova rešitev začela veljati s šolskim letom 1986-87. Sicer pa je pristojnost za reševanje tega vprašanja izključno na zvezni ravni, je opozoril Wagner, ki bo kanclerja Sinowtza pozval, da na podlagi medstrankarskega sporazuma iz leta 1976 skliče razgovor predsednikov strank o vprašanju manjšinskega šolstva.

V ostalem se bosta v ponedeljek sestala ustavnopravni in šolski pododbor deželnega zbora, da na podlagi takojmenovanega hearinga ter poslanskih obiskov v dvojezič. šolah izdelata ustrezno poročilo.

SKUPNA IZJAVA TAJNIKOV OSREDNJIH ORGANIZACIJ:

Deželna vlada je kapitulirala pred zahtevami nemškonacionalnih sil

Iz tega, kar je doslej na podlagi izjav deželnega glavarja Wagnerja znano o novem učnem modelu za manjšinske šole, je možno sklepati, da je koroška deželna vlada kapitulirala pred zahtevami raznih nemškonacionalnih sil, sta poudarila tajnika obeh osrednjih slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm in Franc Wedenig.

Trditve, da hočejo napraviti konec zapostavljanju otrok, ki niso prijavljeni k dvojezičnemu pouku, v resnici pomeni le vsebinsko potrditev desetletne gonje nemškonacionalnih sil, opozarjata Sturm in Wedenig, kajti trditve o takem zapostavljanju so bile ovržene od raznih strani in tudi namestnik ravnatelja deželnih uradov dvorni svetnik dr. Unkart je nedvoumno ugotovil, da pri sedanjih ureditvah ne more biti govora o takem zapostavljanju.

Oba tajnika sta v skupni izjavi nadalje poudarila, da stoji kompromisna rešitev, ki jo je najavil deželni glavar Wagner, pod prisilo strankarskopoličnega konsenza in zato ni primerna, da bi kaj doprinesla k rešitvi pedagoško-strokovnih vprašanj oz. da bi upoštevala želje po reformi v smislu izboljšanja dvojezičnega pouka. Pomembne strukturne spremembe na občutljivem področju manjšinskega šolstva, kot so bile napovedane s sistemom asistenčnih učiteljev, morajo biti v smislu tradicije avstrijske šolske reforme najprej preizkušene s šolskimi poskusi v pozitivnem reformnem ozračju, da se šele potem lahko ustvari utemeljeno mnenje.

Na koncu tajnika ZSO in NSKS poudarjata, da slovenska narodna skupnost ne bo mogla privoliti nobeni spremembi manjšinskega šolstva, pri kateri ne bi upoštevali konstruktivnih predlogov narodne skupnosti in strokovnjakov univerze.

OSREDNJI KONCERT SPZ V CELOVCU

Praznik slovenske koroške narodne pesmi

„Današnji dan naj bo praznik slovenske koroške narodne pesmi s tremi naglasi: Prvi je 100-letnica rojstva koroškega skladatelja Zdravka Svikaršiča; drugi naglas velja ohranjanju in gojitvi koroške ljudske in narodne pesmi; in tretji petju kot posredniku med stvarnim in duhovnim življenjem...“ To je med drugim povedal predsednik SPZ Tomaž Ogris na koncertu, ki ga je naša osrednja kulturna organizacija preteklo nedeljo priredila v Mladinskem domu SSD v Celovcu, kjer je nastopalo deset pevskih zborov iz Roža, Ziljé in Podjune. (O uspelem koncertu, ki ga je obiskalo nekaj sto ljudi, obširno poročamo na 3. strani.)

Ženeva — upanje ali razočaranje?

Ko zaključujemo današnjo številko, še ni znano, kako dolgo so oziroma bodo trajali razgovori ameriškega predsednika Ronalda Reagana in generalnega sekretarja sovjetske KP Mihaila Gorbačova, ki sta se po dolgotrajnih pripravah ta teden srečala v Ženevi, da na „nevturalnih tleh“ izmenjata mnenja in stališča o najvažnejših vprašanjih sodobnega sveta. Zato tudi ni mogoče delati kakršnihkoli napovedi, ali bo sedanji sestanek v Ženevi zapisan v zgodovini kot izpolnitev upov in pričakovanj, ali pa kot novo razočaranje na dolgi poti iskanja izhoda iz nevarne stvarnosti, v kateri človeštvo nikdar ni varno pred izbruhom poslednjega inferna jedrske vojne.

Doslej je prišlo v javnost le malo podrobnosti o začetku ženevskega sestanka. Te podrobnosti niso nujno negativne — nasprotno: Že prvo sreča-

nje obeh trenutno najbolj merodajnih državnikov je bilo kljub precejšnjemu mrazu, ki ga beležijo tudi v Švici, baje bolj „toplo“, kot so to pričakovali. Svoj pogovor sta močno podaljšala in potem oba izrazila mnenje, da je potekal v dobrem vzdušju. Predvsem pa so se skupno dogovorili o skoraj popolnem „molku“ o poteku razgovorov, kar opazovalci ocenjujejo v tem smislu, da gre Reaganu in jo v tem smislu, da gre Reaganu in Gorbačovu za resen dialog, pri katerem nočeta da bi ju motili novinarji s svojimi bolj ali manj stvarnimi komentarji.

O morebitnih rezultatih sestanka bomo torej mogli poročati šele v prihodnji številki. Kaj bo Ženevia dejansko pomenila za nadaljnji razvoj tako v medsebojnih odnosih med vevsilama kot v mednarodnem pogledu, pa bo seveda pokazala šele bodočnost.

Prelat Aleš Zechner Vse življenje je bil globoko zakoreninjen med svojim ljudstvom

V 84. letu starosti je po dolgi bolezni umrl Aleš Zechner, eden tistih slovenskih duhovnikov na Koroškem, ki je vse svoje življenje bil in ostal najtesneje povezan s svojim ljudstvom, se z njim veselil svetlih trenutkov in doseženih uspehov ter z njim trpel v časih težkih preizkušenj in udarcev.

Življenjska pot Aleša Zechnerja se je pričela 13. julija 1902 v Dolnji vasi pri Zvabeku, kjer se je rodil kot deveti od skupno enajstih otrok Jugovke družine. Kot duhovnik je služboval v raznih farah, dolga leta pa je bil član stolnega kapitulja. Nekaj časa je vodil tudi Mohorjevo družbo ter opravljal dolžnosti strokovnega nadzornika za katoliški verouk na slovenski gimnaziji v Celovcu; predvsem pa nam bo ostal v spominu kot zvest obiskovalec slovenskih kulturnih prireditev, v katerih je videl najbolj uspešno obliko gojitve in ohranjanja slovenskega jezika in s tem slovenske narodne zavesti na Koroškem.

Svojemu jeziku in svojemu narodu je ostal prelat Aleš Zechner zvest tudi v najtežjem obdobju zgodovine koroških Slovencev, v času nacističnega nasilja, ko se je zavestno opredelil za narodnoosvobodilni boj ter aktivno podpiral partizanske borce za svobodo.

V zahvalo za njegovo zvestobo in njegovo delovanje v korist naše narodne skupnosti mu je Zveza sloven-

skih organizacij na Koroškem ob svoji petindvajsetletnici obstoja podelila častno plaketo. Ob njegovi smrti pa je ZSO v brzojavki, ki jo je poslala celovškemu škofu, posebej naglasila, da je prelat Zechner med pripadniki slovenske narodne skupnosti užival vsestransko spoštovanje in zaupanje, ker je v vseh obdobjih svojega življenja ostal globoko zakoreninjen med koroškimi Slovenci ter njegovo delovanje nikoli ni bilo v nasprotju z dobrobitjo slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Za vse to ga bomo ohranili v častnem in hvaležnem spominu!

JUŽNOTIROLSKI SENATOR VOLGGER:

Širokogrudna izpolnitev člena 7 bi okrepila Avstrijo v vprašanju Južne Tirolske

Na predavanju, ki ga je imel na Dunaju, je znani južnotirolski politik senator Friedl Volgger dejal, da je v sožitju jezikovnih skupnosti potrebna velika mera širokogrudnosti na obeh straneh. V tej zvezi je posebej poudaril, da bi širokogrudna izvedba določil člena 7 avstrijske državne pogodbe, ki se nanašajo na slovensko in hrvaško manjšino, „okrepila moralno težo zaščitne vloge, ki jo ima Avstrija glede Južne Tirolske“.

V ostalem se je senator Volgger zavzel za sožitje treh jezikovnih skupnosti na Južnem Tirolskem (italijanske, nemške in ladinske — op. ured.) po načelu „drug ob drugem, skupno in eden za drugega, ne pa v pomešanosti“, ker je mnenja, da le tako vsaka ohrani svojo identiteto. S tem je očitno hotel čim bolj prikupno orisati težnje, ki jih zasleduje južnotirolska ljudska stranka, ki se zoperstavlja vsaki dvojezičnosti, pri čemer gre tako daleč, da v določenih primerih, zlasti v šolstvu, že govorijo o jezikovni segregaciji.

Ravno politika ekstremnega ločevanja pa seveda povzroča težave tudi v Avstriji, kadar mora v Rimu nastopiti kot zaščitna sila južnih Ti-

rolcev. Tako je na omenjenem predavanju avstrijski zgodovinar prof. Wandruszka posebej opozoril na diskriminacijo, ki so ji na Južnem Tirolskem izpostavljeni otroci iz narodnostno oz. jezikovno mešanih družin; govoril pa je tudi o „šikanah“ pri jezikovnih izpitih, ki jih morajo opraviti Italijani, da dobijo zaposlitev v javnih službah na Južnem Tirolskem.

Volggerjev poziv, naj Avstrija bolj širokogrudno izpolnjuje določila člena 7, pa je imel odziv tudi pri skupini gradiščanskih asimilantov. Njen predstavnik Robak je namreč že odgovoril s svojo znano trditvijo, da „za pretežno večino gradiščanskih Hrvatov ni nobenih neizpolnjenih zahtev“.

PREBERITE

na strani

- 2 Leto 1945 v Avstriji s posebnim ozirom na Koroško
- 2 V Celovcu in Ljubljani nova generalna konzula
- 4 Obisk mentorjev Gašperjeve bralne značke
- 5 Prireditve sožitja v Hodišah
- 5 Knjiga desetletja: Atlas Slovenije
- 8 Zadeva Nenning - Protest slovenskih novinarjev

240.000 šil. za kulturno ministrstvo v Nikaragvi

„Koroška solidarnost z Nikaragvo“ je z dražbo umetnin v Celovcu dosegla izreden uspeh

Kulturno ministrstvo v Managvi, v glavnem mestu Nikaragve, nima niti pravega kulturnega bidžea. Zato bo tistih 240.000 šilingov, ki so izkupiček nedeljske solidarnostne dražbe za Nikaragvo, prav imeniten prispevek za delo tamkajšnjega kulturnega ministrstva. Društvo „Koroška solidarnost z Nikaragvo/Kärntner Solidarität mit Nicaragua“ je minulo nedeljo v Mladinskem domu SSD v Celovcu izvedlo prvo solidarnostno dražbo z nad 130 umetninami avstrijskih in jugoslovanskih slikarjev in kiparjev in kar na hip doživelo krepko potrdilo svojega dela.

Nekaj desetlin ljubiteljev in zbirateljev umetnosti (pripadnikov obeh narodnosti na Koroškem) se je zbralo v nedeljo v mladinskem domu in z radovednostjo čakalo na dražbo. Nizke izklicne cene so omogočile, da se je skoraj vsak vključil v dražbo, na kateri je okoli 110 umetnin dobilo nove posestnike. Na Koroškem je bila to v teku enega leta že tretja solidarnostna akcija za Nikaragvo in prav gotovo tudi najtehtnejša in zelo kul-

turna, saj ne pomaga samo kulturnim ustvarjalcem v eni izmed srednjeameriških dežel, temveč razvija tudi kulturno zavest v naših vrstah. Saj je bilo ob tej priliki mogoče spoznati umetniško izražanje številnih avstrijskih in jugoslovanskih umetnikov.

Cemu bo služil zbrani denar? Prof. Janko Messner, motor te solidarnostne dražbe, je dejal, da bo kulturno ministrstvo v Managvi (ki „živi iz roke v usta“) imelo na razpolago se-

daj vsaj nekaj sredstev za nabavo papirja, platna, barv, čopičev in tiskarskega črnila. Tako da bodo pisatelji, slikarji in drugi kulturni delavci vsaj v ciklostirani obliki lahko objavljali svoja dela, in ustvarjali s čopičem itd. Za državo, ki se bori proti tuji intervenciji in za goli obstoj, je takšna kulturna pomoč gotovo neprecenljivega moralnega pomena.

Pomen akcije pa vidijo organizatorji predvsem tudi v tem, da so slikarji in kiparji, ki so podarili svoje umetnine za dražbo, dobili kot „povračilo“ zavest, da pomagajo državi v stiski in v boju za lastno neodvisno pot v bodočnost. Poleg tega je akcija tudi izraz solidarnostne povezave med jugoslovanskimi in avstrijskimi umetniki. S to akcijo pa niso obdarjeni le umetniki Nikaragve, obdarjeni je npr. tudi vsak izmed tistih, ki so si na dražbi (pod običajno ceno) pridobili dela Rika Debenjaka, Mihe Maleše ali Božidarja Jakca, umetnikov torej, ki danes ne ustvarjajo več. Zadovoljni pa so gotovo tudi tisti, ki so kupili dela Helmuta Kurz-Goldensteina, Valentina Omana ali Hansa Staudacherja, ki je v Svečah narisani „Križ“ tematsko povezal s pesnitvami o Nikaragvi.

Pred dražbo, ki je v koroškem tisku imela precej pozitiven odmev, pa je Werner Hörtner, (sodelavec tiskovne agencije APIA) na tiskovni konferenci spregovoril o trenutnem položaju v Nikaragvi. Vsaj dve tretjini prebivalstva podpira novo vladno, od ameriške tajne službe financirane sabotažne akcije pa nimajo pravega uspeha. V desetletjih Somozove diktature je ljudstvo spoznalo svoje cilje: socialno pravičnost in državno neodvisnost. Zato jim tudi ni problem čakati pred trgovinami v dolgih vrstah (kot poroča ne-prijatelj nove Nikaragve Fritz Sitte), saj prej niti niso imeli denarja, da bi se postavili v takšno vrsto!

Dve izmed prodanih umetnin: „Veneča lepota“ (bron) Nikolaja Pirnata in jedkanica Janeza Bernika, ki upodablja križanega Kristusa.

Werner Hörtner, Janko Messner in Monika Kircher-Kohl govorijo o name-nu dražbe in o položaju v Nikaragvi.

V Celovcu in Ljubljani nova generalna konzula

Novi generalni konzul SFR Jugoslavije v Celovcu Borut Miklavčič je bil prejšnji teden na predstavitvenem obisku pri deželnem glavarju Wagnerju. Ob tej priložnosti je bilo dosedanje sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo ocenjeno kot dobro, vendar so tudi nekatera odprta vprašanja, ki jih bo treba skupno reševati; zato so potrebni še nadaljnji stiki na meddržavni ravni kot tudi v okviru delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Razen nastopnih obiskov pri predstavnikih Koroške novi generalni konzul Miklavčič vabi na tradicionalni sprejem ob jugoslovanskem državnem prazniku — Dnevu republike, ki bo v četrtek 28. novembra v prostorih generalnega konzulata.

Novega vodjo pa je dobil tudi avstrijski generalni konzulat v Ljubljani: dosedanjega generalnega konzula dr. Georga Weissa je na tem položaju zamenjal dr. Anton Kern, ki je doma iz Gradca in je doslej deloval v gospodarskopoličnem oddelku zunanjega ministrstva na Dunaju.

Proti neonacizmu z zaostrenimi predpisi?

Medtem ko so odgovorni avstrijski politiki vedno spet zatrjevali, da v Avstriji ni neonacizma, jim je nevarnost tovrstnih pojavov očitno le začela lesti v zavest. Zdaj namreč napovedujejo nove, poostrene zakonske predpise, ki naj bi „olajšali“ boj zoper širjenje neonacistične miselnosti. Državni sekretar Löschnak je v tej zvezi povedal, da je v pripravi zakon, ki bo predvsem nudil osnovo za ukrepanje proti „modernim oblikam“ nacistične propagande.

Vsak zakon pa je seveda vreden le toliko, kolikor se ga kdo posluži. Če bodo pristojne oblasti tudi po novih predpisih segale tako malo kot so doslej po že veljavnem zakonu o nacistih, potem se je treba resno bati, da bodo stari in novi nacisti tudi v bodoče lahko nemoteno in nekažnovano razvijali svojo dejavnost.

Kako resno npr. vodilna SPÖ jemlje boj proti neonacizmu, je pokazal njen nedavni kongres, kjer so tozadevno resolucijo, ki jo je predlagala socialistična mladina, popolnoma izničili, da je končno besedilo praktično ostalo brez vsebine.

Leto 1945 v Avstriji s posebnim ozirom na Koroško

SPLOŠNA NEGOTOVOST UPRAVIČUJE TUDI SLOVENSKE ZAHTEVE

Deklaracija spočetka tudi ni bila znana vsem avstrijskim (med/povojnim) politikom, ki se prav tako niso povsem zavedali težavne situacije in negotovosti zavezniških sil glede bodočnosti Avstrije. Vsekakor pa je najkasneje po maju leta 1945 propagandistični instrument (deklaracija) postal zavezniškim silam končno osnova za novo Avstrijo.

Vsa ta negotovost je še posebej veljala za Koroško. Tako, kot še nič ni bilo jasnega glede nastanka nove Avstrije, tudi za Koroško ni bilo mogoče reči, ali bo po vojni ravno tako del ostale Avstrije, kot je bila to v medvojnem času. Rauchensteiner dobesedno: „Morda je to majhen namig na to, da je bilo v času pred in tik po brezpogojni kapitulaciji legitimno razpravljati o zunanji konfiguraciji Koroške.“

VPRAŠLJIVA OCENA VLOGE KOROŠKEGA PARTIZANSTVA

V oceni partizanskega boja in njegove organizacije se je žal tudi Rauchensteiner zapletel v nekatere površnosti in povprečnosti, ki so sicer značilne za uradno-avstrijski zorni kot. Pri tem je pač bolj izhajal iz statističnih podatkov (nemški policijski protokol) in interpretacije avstrijskih razprav (Rausch...) o odprniškem gibanju na Koroškem kot pa iz specifičnih koroških razmer in realnih izhodišč organizacije partizanstva severno od Karavank. Tako je njegovim izvajanjem sledila razprava, v kateri so mnogi navzoči izrazili svoje nezadovoljstvo in to utemeljili tudi z lastnimi izkušnjami in doživetji.

Razprava se je sploh dolgo vlekla, morda tudi zaradi tega, ker so nekateri gostje očitno čutili potrebo postavljati neke baje odporne račune (domobranstvo : partizanstvo ipd.) ter v ta namen zlorabili tematično nekoliko drugače zastavljeni večer. Le-ta pa je konec koncev pokazal, kako koristno bi bilo za Avstrijo, ko bi končno kdaj omogočila temeljito znanstveno raziskavo odprniškega gibanja na Koroškem.

I. Sch.

Srečanje narodnosti sosednjih dežel vzoren model sodelovanja in sožitja

Nacionalno vprašanje, zlasti vprašanje narodnostnih manjšin ali narodnih skupnosti, menda nikdar ni bilo tako prisotno, kakor je prisotno prav v zadnjem desetletju. Ne le, da se narodne skupnosti same vsebolj vzbujajo in povezujejo, nacionalno in manjšinsko vprašanje je od dneva do dneva bolj predmet zanimanja znanstvenikov — zgodovinarjev, pravnikov, sociologov, politologov in etnografov — ne le prizadetih manjšinskih temveč tudi večinskih narodov, in to po vsem svetu. O tem pričajo številni manjšinski inštituti, katedre in druge ustanove, ki se množijo kakor gobe po dežju, predvsem pa obširna literatura o tej problematiki, ki še nikdar ni bila tako razsežna in temeljita, kakor je v današnjem času.

Vse to dokazuje, da nimajo prav, tisti, ki so mislili in še mislijo, da je bilo leto 1945 „leto nič“ mednarodnega manjšinskega prava in vsakovrstnega manjšinskega varstva.

Ravno obratno: vse kaže, da bodo v bližnji bodočnosti manjšinska vprašanja še vse bolj pereča in vreden element mednarodnega razpravljanja in mednarodne manjšinske zaščite.

Tako v Evropskem svetu in v Evropskem parlamentu resno pripravljajo dokument obvezne mednarodne manjšinske zaščite in tudi v Združenih narodih in njihovih ustanovah se vedno bolj uveljavljajo tako imenovane manjšinske pravice ne le v splošnem okviru človekovih pravic, marveč kot specifične pravice določenih narodnostnih skupin; prav tako so naše manjšine pred desetimi leti svoje posebno mesto tudi v Sklepih listini Helsinške konference kot pozitivni element meddržavnih in mednarodnih odnosov v Evropi.

IZRAZ TEŽENJ IN POTREB

Iz tega gledišča in v tem okviru je bila pred desetimi leti zamisel

letnih „Srečanj narodnosti sosednjih dežel“ brez dvoma izraz stvarnih mednarodnih teženj, pa tudi potreba konkretnega stanja v tem klasičnem večnarodnostnem predelu v osrčju Evrope.

Poglavitni smotri teh srečanj so bili medsebojno spoznavanje in medsebojna informacija, izmenjava izkušenj, medsebojna solidarnost, pomoč in podpora po eni strani in po drugi strani skupno iskanje novih ustreznih oblik za uveljavljanje skupnih manjšinskih teženj, ne nazadnje z mobilizacijo vseh vrst sredstev javnega obveščanja.

Če so potemtakem služila prva srečanja razumljivo predvsem medsebojnemu spoznavanju, medsebojni informaciji in medsebojni solidarnostni pomoči, kakor je to vedno prišlo do izraza v zaključnih sporočilih, se je kar kmalu pokazalo, da zgolj vsakoletna medsebojna informacija ne more zadostiti številnim potrebam narodnih

skupnosti in da je treba najti za ta srečanja nov profil. Sad tega spoznanja je bil sklep, da naj vsako srečanje obravnava ali proučuje določeno, vsem manjšinam v tem prostoru skupno tematično. Medtem ko so torej prva srečanja obravnavala široko paleto najrazličnejših vprašanj, jasno senzibiliziranih po kraju in času posameznega srečanja, so zadnja tri imela za vsebino že določeno tematično: v Cindrofu vprašanje manjšinskega šolstva, v Moravcih vprašanje sredstev javnega obveščanja in v Rovinju vprašanje dvojezičnosti.

Tudi organizacijska struktura srečanj se je spreminjala na osnovi izkušenj in iz spoznanj potreb. Iz prvotnega ad hoc-srečanja se je razvila oblika brezstatutarne delovne skupnosti s koordinacijskim odborom, ki naj bi po možnosti zagotovil kontinuirano in plodno delo ter sodelovanje narodnosti sosednjih dežel tudi v času med posameznimi srečanji.

Moram pa ugotoviti, da tega cilja še ni bilo mogoče dovolj učinkovito uresničiti, ne nazadnje zaradi prostorske razdalje, predvsem pa zaradi pomanjkanja potrebnih fi-

Kakor smo obširno poročali že v zadnji številki našega lista, je bilo 8. in 9. novembra v Trstu jubilejno deseto srečanje narodnih skupnosti sosednjih dežel. Zborovanje je vodil dr. Franci Zwitter, koordinator narodnih skupnosti. Njegov uvodni govor, v katerem je orisal nastanek, desetletni razvoj in pomen tega „manjšinskega parlamenta“, zaradi splošne zanimivosti objavljamo v celoti.

Uredništvo

nančnih in tudi organizacijskih sredstev. Vendar naj v tej zvezi vsaj ob robu poudarim, da je v Avstriji na osnovi teh srečanj prišlo do plodnega sodelovanja narodnih skupnosti in do aktivizacije koordinacijskega odbora, ki je letos aprila, torej pred ženevsko konferenco FUENS in AIDLCM, izdelal in objavil „Listino pravic narodnih skupnosti v Avstriji“ in se hoče v bodoče posvetiti predvsem pravni problematiki varstva narodnih skupnosti v Avstriji.

(Dalje na 7. strani)

Osrednji koncert SPZ v znamenju koroške narodne pesmi

„Pevci iz Bilčovsa, Šentilja, Pliberka, z Radiš, iz Loč, iz Libuč, Sveč, Žitare vasi in Železne Kaple, pa še pevke in pevci novoustanovljenega mešanega zbora Slovenskega prosvetnega društva „Zvezda“ iz Hodiš so skupno z Lajkom Milisavljevičem in drugimi sodelavci pripravili popoldan koroške narodne pesmi.

Današnji dan naj bo praznik slovenske koroške narodne pesmi s tremi naglasi: Prvi je 100-letnica rojstva koroškega skladatelja Zdravka Švikaršiča; drugi naglas velja ohranjanju in gojitvi koroške ljudske in narodne pesmi; in tretji petju kot posredniku med stvarnim in duhovnim življenjem.“

Tako je predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris med drugim dejal, ko je v imenu svoje organizacije izrekel pozdrav številnim obiskovalcem, ki so preteklo nedeljo napolnili dvorano Mladinskega doma SŠD v Celovcu in pri-

vilnih priljubljenih Švikaršičevih pesmi. Seveda so se zbori za nedeljski koncert pripravili posebno vestno. Pod vodstvom zborovodij, Hanesa Koschutniga, J. Boštjančiča, Jožka Wrulicha, Stanka Wrulicha, Jozeja Starca, Aleša Schu-

janje na odru. Številnim udeležencem pa je spregovoril tudi sam Jubilant Zdravko Švikaršič, in sicer preko velikih zaslonov, kar je prireditvi dalo še posebno osebno noto jubilaranta; govoril je o svojem življenju in delovanju na Koroškem. S tem so pesmi „Oj te mlinar“, „So še rožce v hartelnu žavovale“, „V Šmihelu no kajžico mam“, in druge postale še bolj žive, še bolj naše. Iz grl pevč in pevcev desetih zborov, ki so pri koncertu sodelovali, smo spet podoživljali lepote naše narodne pesmi, ki so zrasle v naših krajih iz srca našega človeka.

„Nobena slovenska pokrajina nam ni podarila toliko ljudskih pevcev, pesnikov, vižarjev in bukovnikov kakor Koroška. Vrednote, ki so nastajale v narodu, naj bi ohranili tudi v današnji dobi, ki ima sicer tako malo smisla in časa za človekovo muzično izražanje in doživljanje. Zato tudi ne smemo dopustiti, da bi te vrednote, posnete ali zapisane hiralne na skritih in zaprašenih predalih. Naša dolžnost je, da jim damo življenja...“ S to ugotovitvijo, ki jo je na koncertu izrekel predsednik Ogris, povsem soglašamo, potrdili so jo številni pevci in pevke in velika množica ljubiteljev koroške narodne pesmi, ko se je odzvala vabilu na osrednji koncert Slovenske prosvetne zveze.

V nedeljo smo doživeli lepo sozvočje naše narodne pesmi, ki obvezuje, da do takih prireditev pride tudi v prihodnje. SPZ bo to gotovo storila s svojimi sodelavci, zlasti krajevnimi zbori in društvi. Za izvedbo koncerta oz. tehnično plat gre vse priznanje sodelujočim zborom in zborovodjem, Lajku Milisavljeviču, Marici Pörsch, Mihi Dolinšku in Danici Kežar, ki so skrbeli za brezhiben potek letošnjega osrednjega koncerta SPZ.

Izmed desetih sodelujočih pevskih zborov smo pri objavi posnetkov lahko upoštevali le nekatere zборе. Pri tem smo se omejili na prikaz celote našega kulturnega prostora. Na posnetkih od zgoraj: MePZ SPD „Bilka“ iz Bilčovsa, MePZ „Podjuna“ iz Pliberka, MoPZ SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč in novoustanovljeni MePZ SPD „Zvezda“ iz Hodiš.

Na spodnjem posnetku (od leve) tajnik dr. Šturm in predsednik ZSO dipl. inž. Wieser, minister dr. Kmecl in soproga ter novi generalni konzul SFRJ v Celovcu Miklavčič.

Pozdravno pismo Z. Švikaršiču

Zdravko Švikaršič se zaradi visoke starosti ni mogel udeležiti osrednjega koncerta Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Zato je na pobudo organizatorja bil dan predlog, da se Švikaršiču s koncerta pošlje pozdravno pismo v imenu vseh obiskovalcev. Predlog je bil sprejet z navdušenim aplavzom. Pismo s sledečo vsebino je prebrala Marica Pörsch:

Spoštovani gospod Švikaršič!

Z Vašim imenom je povezan lik skladatelja, ki je prav posebej koroško slovensko ljudsko pesem skrbno in v oživilni obliki ohranil slovenski glasbeni zakladnici. Njej ste posvetili vso človeško emocionalno in strokovno pozornost in razkrivali korenine slovenske koroške pesmi kot sestavni del slovenske ljudske kulture.

In prav te vrline odlikujejo Vašo človeško in kulturno ustvarjalnost. Vaše kulturno delo je naš ponos, ki danes žanje zasluge za setev in žetev v slovenski glasbeni kulturi.

Koroški Slovenci, zbrani na slavnostnem koncertu, ki smo ga priredili v počastitev Vaše 100-letnice rojstva, Vam k Vašemu visokemu življenjskemu jubileju iskreno čestitamo.

Celovec, dne 17. novembra 1985.

sluhili koncertu koroške narodne pesmi, katerega je SPZ posvetila koroškemu skladatelju Zdravku Švikaršiču, ki je februarja letos obhajal 100-letnico svojega rojstva. Koncert je vsekakor izpolnil vsa pričakovanja in poudarke, ki jih je izrekel predsednik Ogris, ko je med številnimi gosti pozdravil tudi novega generalnega konzula SFRJ v Celovcu Boruta Miklavčiča in ministra za kulturo SRS dr. Matjaža Kmecla.

Nedeljski koncert je dejansko bil praznik koroške slovenske narodne pesmi. Sodelujoči zbori so za to priložnost kajpada dali težišče tistim pesmim, ki jih je zbral, harmoniziral in izdal Zdravko Švikaršič. To za nastopajoče zборе ni bilo težavno, saj na Koroškem ni zbora, ki ne bi imel na programu ene izmed šte-

sterja, Mira Kernjaka, Antona Feiniga in Toneta Ivartnika, posebej pa na tem mestu želimo omeniti Betko Zupanc, ki je kot ženska stopila v družino koroških zborovodij in kot taka s svojim mladim, novoustanovljenim pevskim zborom iz Hodiš prvič nastopila v širši javnosti.

Z velikim užitkom in vso pozornostjo smo sledili koncertnemu sporedu, ki je tehnično in organizacijsko bil odlično izveden. Tako ni prišlo do čestokrat mučnih zastojev in brez napovedi posameznih zborov, saj je vsak zbor bil predstavljen s posebno tablo, na kateri je bilo razvidno njegovo ime oz. ime društva in kraja od kod prihaja. Napovedne table so nosili mladi, v noše napravljeni otroci, ki so s svojim sodelovanjem popestrili doga-

VEKOSLAV GRMIČ

Vloga vere in Cerkve v zgodovini slovenskega naroda po letu 1920

Spotoma bi še omenil, da so tudi na Madžarskem slovenski duhovniki veliko storili za ohranitev materinega jezika med Slovenci v Porabju, tako da niso hodili v tem pogledu po drugih potih kakor slovenski duhovniki v Italiji in Avstriji. Nekoliko pa je vprašljiva njihova uporaba prekmurščine namesto knjižne slovenščine. Opore v svojih škofih so imeli vsekakor še manj kakor npr. duhovniki v Avstriji.

SLOVENC V JUGOSLAVIJI

Tudi Slovencem v Jugoslaviji se po letu 1920 niso izpolnile želje, ki so jih gojili ob nastanku Jugoslavije, Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor se je v začetku nova država imenovala. Kmalu se je namreč pokazalo, da v tej državi ne

bodo rešena niti narodna niti socialna vprašanja. Tudi Slovencem je bil naložen boj v obeh smereh. In resnično razreševanje narodnega vprašanja je moralo upoštevati oboje. Zato pravi E. Kardelj: „Z drugimi besedami: narodno vprašanje se v tem času neogibno povezuje z vprašanjem socialistične revolucije in razvoja socialističnih sil sploh.“¹² Seveda Kardelj nikakor noče reči, kakor sam priznava, da bi bilo narodno vprašanje rešljivo samo s proletarsko revolucijo, temveč je njegovo prepričanje samo, da mora narod iskati za rešitev svojega vprašanja zaveznike v antimperalističnih in demokratičnih silah. In to je veljalo za Slovence v Jugoslaviji še posebej.

Slovenci so se v Jugoslaviji morali nenehno borovati za svojo ena-

kopravnost, saj so bile nasprotné sile v smeri „jugoslovenstva“ vedno močno navzoče. Pravilno je izjavil J. Vidmar: „Komur je za kulturo, komur je za čistost življenja, komur je za državo, mu mora biti za moralno zdravje, tega pa ni, kjer ni ponosne narodne zavesti in ponosnega narodnega življenja.“¹³ In tako so mislili, pisali in govorili slovenski kulturniki v tem času, tudi verni.

Slovenski katolicizem se je politično najvidneje kazal v delovanju Slovenske ljudske stranke, katere voditelj je bil dr. A. Korošec. Veliko duhovnikov je imelo v stranki in ustanovah, ki so bile pod njenim nadzorstvom, vodilna mesta. Stranka je bila v polnem pomenu klerikalna in je vedno bolj širila klerikalizem v slovenskem javnem živ-

ljenju. V začetku se je zavzemala za pravice slovenskega naroda nasproti centralizmu, po sprejetju vidovdanske ustave (28. 6. 1921) pa so se predstavniki te stranke obnašali, kakor je velevala njena korist.

Duhovniki so seveda ob vsakih volitvah uporabili vsa sredstva za strankino propagando, ki so jo čimbolj versko obarvali.¹⁴

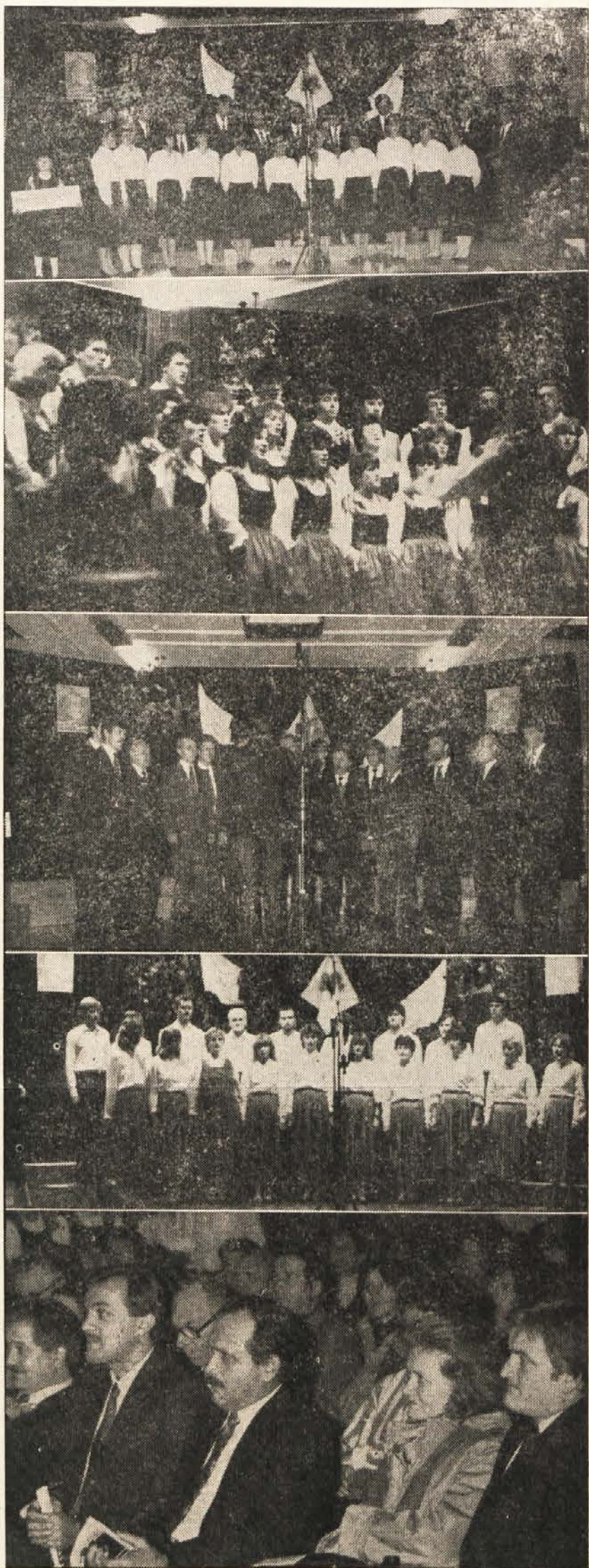
Politične in socialne krize so se vrstile, državna oblast se je zanašala predvsem na silo in tako je položaj v državi postajal vedno težavnejši v političnem in gospodarskem pogledu. Tudi ljudska stranka se je oddaljila od naroda, posebej še od delavstva. Leta 1927 se je celo spremenila v centralistično stranko. Korošec je postal notranji minister in začel preganjati vse, kar je bilo osumljeno socializma ali komunizma. V tem času je prišlo tudi do streljanja v parlamentu, kar je povzročilo smrt hrvatskega voditelja Stjepana Radića. Ker so razmere postale vedno bolj zapletene, je kralj Aleksander uvedel diktaturo, ki je odslej dolo-

čala njegovo oblast v državi, čeprav je že 2. 9. 1931 objavil novo ustavo. Jugoslavija je postala nasledna in ustavna monarhija s parlamentom. Korošec pa je moral kmalu v internacijo, društveno življenje in politično delovanje je bilo močno omejeno.

Po kraljevi smrti je Korošec lahko nadaljeval svoje politično delo, ki pa je bilo vedno manj naklonjeno resničnim potrebam slovenskega ljudstva in kot notranji minister je predvsem preganjal komunizem in nenusmiljeno kaznoval njegove zagovornike. Sploh je imel vedno manj poslušna za ljudstvo.

Od Korošca in njegove politike so se vedno bolj oddaljevali krščanski socialisti in sploh vsi, ki jim je šlo za resnične potrebe slovenskega naroda in slovenskega delavstva. Ti so se končno pridružili frontnemu gibanju — ljudskofrontno gibanje — in skupaj s komunisti poudarili nujnost združevanja vseh slovenskih rodoljubnih in demokratičnih sil za obrambo pred fašizmom.

(Se nadaljuje)

Obisk organizatorjev in mentorjev Gašperjeve bralne značke iz Slovenije v deželi, Gamsov na plazu

Pod vodstvom bivšega koroškega partizana tovariša Pavla Žaucerja-Matjaža deluje v Sloveniji že vrsto let aktiv Gašperjeve bralne značke (GBZ), ki si je zadal nalogo predvsem mlademu rodu posredovati čtivo, ki opisuje partizanstvo oziroma narodnoolovodilno borbo na Koroškem.

Aktiv GBZ organizira po vsej Sloveniji krožke, v okviru katerih predvsem mladi ljudje berejo Gašperjevo knjigo „Gamsi na plazu“ ter še druge knjige, ki obravnavajo narodnoolovodilni boj na Koroškem in sploh zgodovino koroških Slovencev za svoj obstoj.

Res občudujemo našega tovariša Matjaža, s kakšno vneto v srcu, polnem ljubezni do koroških Slovencev, se je zagrizel v to svojo za-

misel in nalogo, da nikoli ne sme obledeti spomin na Gašperja, Lenarta, Tomaža in vse tiste, ki so se uprli okupatorju in njihovim hlapcem. Danes z velikim zadovoljstvom ugotavljamo, da je ta velika zamisel nadvse uspela, saj po vsej Sloveniji obstojajo na raznih šolah aktivni z mentorji Gašperjeve bralne značke, ki jih podeljujejo v bronu, srebru in zlatu.

Da pa organizatorji in mentorji GBZ, koroške zgodovine ne bi črpali samo iz knjig, je tovariš Matjaž s svojim neumornim sodelavcem Binetom Otorepcem ter skupno s prizadevnimi profesorji in učitelji, ki posredujejo mladini v Sloveniji naš večni boj za naš narodni obstoj, organiziral obisk koroških krajev in ljudi. Med potjo po Ko-

roški so se gostom iz Slovenije pridružili Luc, Domej, Blajs, Lipej, Kuhar in drugi, da bi jih še bolj seznanili z našim delom in položajem.

Nadvse veseli in srečni smo se ob izteku dneva poslovili od naših tovarišic in tovarišev, vnetih posrednikov boja za naš narodni obstoj. Prepričani smo, da bodo mentorji in organizatorji Gašperjeve bralne značke v bodoče še bolj vneto širili to plemenito idejo in pridobitve teh bralnih značk. Obenem pa je naša vroča želja, da bi tudi pri nas končno in resnično zaživel aktiv Gašperjeve bralne značke. Tem potom se zahvaljujemo našim gostom za trud in podporo v prid naši narodni skupnosti.

ikej

Mednarodni simpozij „Pero za mir“ v Slovenj Gradcu

Slovenj Gradec je bil (12. in 13. novembra 1985) gostitelj mednarodnega simpozija „Pero za mir“. Simpozij je bil posvečen 40-letnici Združenih narodov in UNESCO. Pisatelji in novinarji raznih narodov so razpravljali o prizadevanjih za mir v svetu in o sedanji akciji za nov, pravičnejši sistem obveščanja.

Konkretna tema simpozija so bile: Literatura vojne in miru — Nasilje v dnevni praksi in literaturi — Sovražstvo med narodi in patriotizem, Prizadevanje za novo informacijsko ureditev v svetu — Ideje UNESCO in stvarne možnosti dežel v razvoju — Kako premagati blokovske klišeje v množičnih ob-
čilih?

Na srečanju je sodelovalo dvajset uglednih pisateljev in novinarjev iz Jugoslavije ter publicisti in književniki drugih držav, med njimi tudi predstavnik UNESCO in predsednik mednarodne pisateljske organizacije PEN Alex Brokh, (s Koroške pisatelj Janko Messner), pokrovitelj simpozija je bil generalni sekretar OZN Perez de Cuellar, moderator okroglice mize pa slovenski publicist Bogdan Pogačnik.

Pisatelji in novinarji iz desetih držav so z vso prizadetostjo razpravljali o zastavljenih vprašanjih in ugotovili, da v medijih povzdigujejo nasilje in s tem ogrožajo mir. Nadalje so udeleženci menili, da človek nima poguma resno polgedati vase. Poleg razprav so udeleženci obiskali nekatere šole v Slovenj Gradcu in okolici, se pogovarjali z občani ter ogledali nekatere zanimivosti mesta Slovenj Gradec.

Iniciativa o simpoziju je razveseljiva toliko bolj, ker je svetovna organizacija književnikov PEN na svojem lankoletnem kongresu v Tokiu osvojila predlog slovenskega centra PEN oz. njegovo zamisel, namreč, da se osnuje stalen odbor „PEN ZA MIR“ s sedežem v Ljubljani.

Vsi referati in diskusijski prispevki bodo natisnjeni v posebni publikaciji UNESCO, RTV Ljubljana pa je celotno razpravo posnela na trak.

Umrta je partizanka Vida

Pretrsla nas je žalostna vest, da je v Ljubljani pri znancih nenadoma in nepričakovano umrla plemenita žena in nekdanja partizanka Anica Slutz iz Bele pri Železni Kapli. Od pokojne smo se ob veliki udeležbi pogrebcev poslovili v sredo na kapelškem pokopališču.

Pokojna nam je bolj znana z njenim dekliskim imenom Anica Sporn-Vida. V najtežjem času naše zgodovine, v zadnji vojni, se je kot partizanka borila proti nečloveškemu nacističnemu okupatorju. Takrat je bila tudi priča gnusnega pokola Peršmanove družine v Podpeci. Po vojni je to brhko dekle vodilo mladinsko organizacijo Zvezo slovenske mladine (bila prva poveljica predsednica), avangardo takratne Osvobodilne fronte. Njen pristop do ljudi, še posebno do mladine, je bil prisrčen in tovariški, tako da je tovarišica Vida uživala izredno priljubljenost med našim prebivalstvom. Poznali pa smo jo tudi kot zavzeto dopisovalko našega lista, še posebno pa njegove priloge „Mlada Koroška“.

Vse njeno življenje je bila tesno povezana z našim ljudstvom in prav zato je njena nenadna in mnogo prerana smrt (umrla v 61. letu starosti) močno in boleče odjeknila širom naše domovine, za katero je bila v svojih mladih letih pripravljena žrtvovati tudi najdražje — svoje življenje.

Pokojno tovarišico Vido bomo ohranili v trajnem in častnem spominu.

Zgoščeni stiki s pokrajino

„Ribe in kamenje, v ospredju hribovje“, „Megla in bregovi“, „Namisljene meje“, tako se glasijo naslovi novih del Jožeta Boschitza, ki jih v ciklu „Pokrajine-prostori“ trenutno razstavlja „Pri Joklnu“ v Celovcu.

Predstavlja se nam nov Boschitz. Omejil se je na belo platno in črno oljnat barvo. Pokrajine in prostore, ki jih upodablja, je skrčil v skromne črte in figure. Doživlja, opazovanja, in spomine iz pokrajin je zgostil v grafične podobe, katerih detajli se gibljejo med resnično upodobitvijo narave in abstraktnimi oblikami. „Ni-

našnje odtujitev, izgubljanje identičnosti in izolacijo človeka. Z razstavo v galeriji Hildebrand (1983) pa je zglede zaključil določen način upodabljanja, vsekakor pa je čustveno zaključil tisto obdobje, v katerem je nihal med izkušnjami na podeželju in sodobnim dinamičnim življenjem. Trenutno ni več v ospredju poskus demistifikacije podeželskega življenja, ki ga je skušal izvesti z barvami, železom, lesom, ptičjim perjem, lanom in drugimi sredstvi. Sedaj je v ospredju zreducirana, zgoščena oblika, kar je napredek. Le vsebinsko ni angažiranosti prejšnjih razstav.

V. W.

Na Dobrač brez cestnine

Od minule sobote naprej na beljaški alpski cesti, ki vodi na Dobrač, ne pobirajo več cestnine. To je vesela novica, ne samo za smučarje (ta možnost brezplačne vožnje po tej gorski cesti bo trajala do 15. aprila), marveč tudi za široko javnost, ki se bo gotovo v veliko večji meri posluževala te ugodnosti.

Pobudo za odpravo cestnine je dala Dobračeva družba za žičnice/Dobratsch-Liftgesellschaft, beljaška občina pa je poskrbela, da se je ta pobuda uresničila. Zaenkrat je to samo poskus. Če se bo obneslo, pa se odgovorni dejavniki celo ubadajo z mislijo, da bi cestnino sploh odpravili.

Čeprav je v zadnjem času namedlo kar precej snega, je cesta na Dobrač spluzena, vendar priporočajo uporabo zimskih gum. Smučarska sezona je že v polnem teku.

Boschitz pred sliko z naslovom „Kot da je potovanje“

sem naravoslovec, da bi upodabljal narave“ pravi Jože Boschitz, „slikal sem tako, da se prostori pretakajo v pojme. Pojmi so vedno dvo- ali večumni, razumemo jih pa lahko tudi napačno.“

V vseh zadnjih letih se je Boschitz spoprijemal z naravo. Toda pristop se je močno spremenil. Leta 1981 z razstavo v Avli slovenici je z večbarvnimi kiparskimi in slikarskimi deli skušal zajeti s pomočjo mitoloških in cerkveno-kultskih elementov da-

KONCERT

POBRATENIH MOŠKIH ZBOROV IZ TRZASKE, SLOVENIJE IN KOROŠKE

v soboto 23. novembra 1985 ob 20. uri v glavni šoli v Pliberku
Sodelujejo:

Moški pevski zbor „Tabor“ iz Opčin
Moški pevski zbor „Franc Zgonik“ iz Branika
Moški pevski zbor „Zarja“ iz Trbovelj
Moški pevski zbor „Vres“ iz Prevalj
Moški pevski zbor „Folte Hartman“ iz Pliberka

Pokrovitelji koncerta:

Franc Mikusch — župan mestne občine Pliberk
mag. Raimund Grilc — podžupan mestne občine Pliberk
Fric Kumer — mestni svetnik občine Pliberk
dipl. inž. Feliks Wieser — predsednik ZSO Celovec
dr. Matevž Grilc — predsednik NSKS Celovec
Prireditelja: Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ iz Pliberka in moški pevski zbor „Folte Hartman“.

PRIREDITVE

BILČOVŠ
OTVORITEV RAZSTAVE
ALOJA BERCELJA IZ KAMNIKA
Prireditelj: Posojilnica Bilčovš in SPD „Bilka“
Čas: v soboto, 23. 11. 1985, ob 20. uri
Kraj: Posojilnica Bilčovš

Alpski klub „Obir“
vabi v soboto 23. novembra 1985 ob 20. uri v gostilni Kovač na Obirskem na

KATARINSKI PLES
Za zabavo in ples bosta poskrbela Hans in Ferdi.

BILČOVŠ
KONCERT UČENCEV GLASBENE
SOLE IZ KAMNIKA (Slovenija)
Prireditelj: Glasbena šola na Koroškem - podružnica Bilčovš
Čas: v soboto, 23. 11. 1985, ob 18. uri
Kraj: v avli ljudske šole v Bilčovsu

PRI JOKLNU-BIERJOKL
v sredo 27. 11. 1985 s pričetkom ob 20.30 uri:
IN ADAM JE EVI DAL BOMBO.
Igrata Silke Ponkroter in Erich Freudenberger

CANKARJEV DOM, LJUBLJANA
Petek, 22. 11. 1985 ob 20. uri v veliki dvorani

SIMFONIČNI ORKESTER
SLOVENSKE FILHARMONIJE
(rdeči abo)
Predavatelj: univ. prof. dr. J. Maček. Prireditelj: SPD Šmihel, Kmečka zveza

PODJUNSKA JESEN
KULTURNI TEDEEN
Petek, 22. 11. 1985 ob 20.00 uri v farni dvorani v Šmihelu „Vpliv kemičnih sredstev za varstvo rastlin na hrano in naravno okolje“

Nedelja, 24. 11. 1985 ob 10. uri v farni dvorani v Žvabeku, lutke „Leteča žaba“, igra KPD Šmihel. Prireditelj: KPD Drava in Katoliška otroška mladina.

Nedelja, 24. 11. 1985 ob 14.30 uri v farni dvorani Šmihel **DRUŠTVENO PETJE**
Prireditelj: KPD Šmihel.

Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci vabi na

KULTURNO-DRUŽABNO SREČANJE

v petek 22. 11. 1985 ob 19.30 uri v tovarni ELAN na Brnci.

Sodelujejo: Sestri Certou, MPZ „Jepa-Baško jezero“, družina Mošchitz, ansambel Drava iz Borovelj

DOM V TINJAH

● Od sobote 23. 11., ob 15. uri do nedelje 24. 11., ob 13. uri **Mladinski seminar Lige za človekove pravice „Brezposelnost“**
Soprireditelj: Liga für Menschenrechte

● V ponedeljek 25. 11., ob 15. uri - **Informacijski večer za občinske odbornike in druge zainteresirane:** Osnovne značilnosti organizacije občine ob posebnem upoštevanju položaja članov občinskega sveta
Predavanje v AGO, nemško
Referentka: viš. sv. dr. Charlotte Havranek, ustavna služba pri Uradu koroške deželne vlade
Soprireditelj: Klub slovenskih občinskih odbornikov

LOČE

TEČAJ ZA FOTOAMATERJE
in ljubitelje slikanja
v torek 25. 11. 1985 ob 19. uri pri Pušniku v Ločah.
Predavatelj: župnik Marko Jernenj

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

REDNI OBČNI ZBOR
v nedeljo 24. 11. 1985 ob 19.30 uri v Kulturnem domu na Radišah.

SMIHEL

DRUŽINSKO PETJE
v nedeljo 24. 11. 1985 ob 14.30 uri v farni dvorani v Šmihelu.
Prireditelj: KPD Šmihel

POZOR

Slovenska planinska postojanka „Koča nad Arihovo pečjo“ na Bleščici, je kot po navadi, ob zimskih razmerah (letos nekoliko prej) odprta samo ob nedeljah in praznikih.

Slovensko planinsko društvo Celovec

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na osrednjo gledališko predstavo ob 110-letnici rojstva Ivana Cankarja

KURENT
Dramatizacija: Marjan Belina
Režija: Franci Končan, asistent režije in odrski gib: Marjan Sticker
Scena: Štef Potočnik
Ton in luč: Miha Dolinšek
v nedeljo 8. decembra 1985 ob 14.30 uri v celovškem Mestnem gledališču
Nastopa: Oder Obace

BILČOVŠ

OTVORITEV RAZSTAVE
Aloja Berclja iz Kamnika
v soboto 23. 11. 1985 ob 20. uri v prostorih Posojilnice Bilčovš.
Prireditelj Posojilnica Bilčovš in SPD „Bilka“

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 18.
Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechtstr. 19/IV, tel. (0 42 72) 54 0 42, telex 42 20 86 shd o
Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 18, tel. (0 42 72) 32 5 50.
Tisk: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Hodiše: Skupna Koroška - Gemeinsames Kärnten

Prosvetaši Slovenskega prosvetnega društva „Zvezda“ iz Hodiš in okolice se resno prizadevajo za mirno sožitje v deželi, še posebno pa v domačem kraju. V to svrhu so imeli že več prireditev, v okviru katerih prihaja do izraza iskrena želja po medsebojnem prijateljstvu in sodelovanju.

Ena takšnih prireditev je bila tudi v nedeljo 10. novembra pri Čimžarju v Dvorcu, ki se je odvijala pod geslom „Skupna Koroška - Gemeinsames Kärnten“.

Slavnostni govornik te dvojezične prireditve je bil bivši predsednik koroškega deželnega zbora Josef Guttenbrunner, iskren prijatelj koroških Slovencev. Že naslov prireditve „Skupna Koroška - Gemeinsames Kärnten“ pove, da gre tu za dejstvo, da je naša dežela skupna domovina nemško in slovensko govorečih ljudi. To sicer mnogokrat

slišimo, vendar se je treba le resno prizadevati, da storimo čim več v dejanski prid sožitja na Koroškem. Najvažnejši element vsake etnične identitete je materinski jezik. Le-ta je fundament vsake človeške kulture in s tem tudi osnovna človečanska pravica. Prav zato mora, za vsakega nemškogovorečega so-deželana, ki se zavzema za človečanske pravice, biti samoumevno, da nekdo govori drug jezik, je poudaril slavnostni govornik.

V nasprotju s skupno Koroško, pa je vsekakor zahteva nemških nacionalistov v deželi, po ločitvi nemško in slovensko govorečih otrok v šolah. Kljub tej grozeči nevarnosti, pa ne smemo odnehati in se še naprej prizadevati, da geslo „Skupna Koroška - Gemeinsames Kärnten“ ne bo samo fraza, temveč resen cilj dobromislečih Korošcev obeh jezikov.

V okviru prireditvenega programa so nastopali Finsterbachquintett, vokalni kvintet Šentlipš, ansambel Korenika in domači mešani zbor „Zvezda“.

Med častnimi gosti je predsednik SPD „Zvezda“ Toni Miksche pozdravil vrsto častnih gostov, med katerimi so bili hodiški župan Gott-

fried Schoffnegger, bilčovški župan Hanzi Ogris, tajnik SPZ dr. Janko Malle in član predsedstva NSKS dipl. trg. Janko Urnak.

Dobro naštudirano povezavo je imel Martin Pandel.

Rožek

Koroški večer/Kärntner Abend, ki ga je pred kratkim priredilo Kulturno društvo „Peter Markovič“ na Muti v Rožeku, je lepo uspel. Poleg domačega dekleškega pevskega zbora, pod vodstvom Gertije Valentinič, ki utira nova pota kulturnega ustvarjanja, so nastopili tudi Radiški fantje, pod vodstvom Nužeja Lampichlerja in zbor Dorfgemeinschaft Ledenitzen/Ledince, ki ga vodi Erwin Walker. Ledenčani so navdušili tudi s slovensko pesmijo „Nocoj, pa oh nocoj“.

Med častnimi gosti so bili — oba podžupana Karli Mitsche in Adolf Markowitz, predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris in predsednica KDZ Gabi Gröblacher.

Povezavo sta imeli Margit Lesjak in Gerti Valentinič, zbora iz Ledince in Radiš pa je predstavil Aleks Schuster.

Jubilejno priznanje Elana

Letos obhaja znana tovarna Elan v Sloveniji 40-letnico svojega obstoja in 35-letnico samoupravljanja.

Prvi početki Elana segajo nazaj v partizanske delavnice v Cerknem. Do ustanovitve zadruga Elan pa je prišlo 24. septembra 1945. Danes je Elan svetovno znano podjetje za športno opremo. Z njegovimi proizvodi dosegajo športniki z vseh celin svetovne in olimpijske rekorde.

Na slavnostni proslavi 40-letnice na Bledu, katere se je udeležilo 5000 ljudi, so ob tej priložnosti podelili jubilejna Elanova priznanja. Med prejemniki teh priznanj je bil tudi koroški Slovenec dipl. trg. Andrej Millionig, poslovodja Zveze slovenskih zadrug. Čestitamo.

Velika škoda zaradi nenadne zime

Sredi prejšnjega tedna nas je nenadoma in zgodaj presenetila zima z bliskom in gromom ter zlasti na Koroškem in Vzhodnem Tirolskem povzročila pravi kaos. Po gorah je zapadlo do pol metra snega in tudi v Celovcu ga je nasedlo četr metra. To zgodnjo zimo z močnimi snežnimi padavinami je povzročil nizki zračni val iz Italije. Škoda, ki jo je ta zgodnja zima povzročila, gre v milijone.

Najbolj je bil prizadet cestni in

pa tudi železniški promet. Od težkega snega podrti drevje se je zrušilo na železniško progo in strgalo električno napeljavno ter tako ustavilo promet. Podobno je bilo tudi na cestah. Avtomobili, ki jih je presenetila zima, so obtičali v snegu in tako zavirali ali pa celo ustavili promet. Strele, spremljane z gromom in treskom so udarile v razne objekte, tako da so morali intervenirati gasilci. Zaradi strele so bile prekinjene tudi telefonske zveze.

Kronisti pravijo, da že sto let ne pomnijo, da bi meseca novembra prišlo do takšne preuranjene zime, ki bi zahtevala toliko gmotne škode. Naj še zapišemo, da je bilo ob tem neurju ranjenih več ljudi.

ČESTITAMO

Naš rojak, Juričev oče Andrej Kotnik na Dobrihah pri Ravnah na Koroškem praznuje te dni svoj god in 88. rojstni dan.

K temu visokem jubileju naše iskrene čestitke.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi

OB 85-LETNICI ORGANIZIRANEGA SLOVENSKEGA PLANINSTVA NA KOROŠKEM

na otvoritev razstave
PLANINE V SLIKI

v četrtek 28. novembra 1985 ob 20. uri v dvorani AULA SLOVENICA, CELOVEC, Paulitschgasse 5—7.

Kulturni spored oblikujejo:

Obirski ženski oktet
sestri Velik
recitatorji

Razstava bo odprta do vključno 6. decembra 1985, vsak dan (razen sobote in nedelje) od 13. do 16. ure.

Franc Petek SPOMINI

37

Utravistična šola je vedno bolj postajala kompromis med prizadevanji za slovensko šolo in pa med težnjo, šolo spremeniti v nemško. Kakor hitro je bilo mogoče, so utravistične šole dejansko spreminjali v nemške, brez kakršnih koli pedagoških ali drugačnih pomislekov. Že v tem zgodnjem času je nastajala mentaliteta, da mora slovenščina izginiti iz šole.

Tudi v času avstrijske republike je utravistična šola kot šola, ki naj učenca čimprej usposobi za nemški pouk, obstajala naprej zaradi jezikovnih razmer pri prebivalstvu. V tistem času pa je bilo opaziti prizadevanja, da bi začetni pouk v slovenskem jeziku, kolikor so ga izsiljevale razmere, še manj bazirali na knjižni slovenščini in bolj na dialektu. Prišlo je do poskusov, da bi koroško slovensko narečje vpeljati tudi v šolske učbenike, seveda ne zaradi kakih pedagoških potreb, marveč zato, da bi še bolj poglobili politični in nacionalni prepad, ki naj bi koroške Slovence ločeval od splošnega slovenskega narodnega razvoja. To so bili npr. poskusi šolskega nadzornika Maklina in njegove začetnice. Vendar s temi poskusi niso uspeli.

Hitlerjanska miselnost, da naj slovenščina izgine, pač ni od danes, ne od včeraj. Splošna tendenca za odpravo slovenskega jezika iz šole je bila enaka pod Dollfusom, pa v času demokratične ustave prve avstrijske republike in še nazaj v zgodovini. Ta tendenca je od strankarstva popolnoma neodvisna in pomeni v koroški politiki trajno konstanto. Po svojih izkušnjah lahko rečem, da tudi danes stranke na šolo nimajo tako rekoč nobenega vpliva ali pa le neznatnega. Südmarkino delovanje za spreminjanje utravističnih šol v nemške, za vzgo-

jo učiteljev in za splošno vzdrževanje nemške nacionalne mentalitete, je dobivalo svoje impulze čisto od druge strani. Oblasti so pri nas samo dopuščale, da so Südmarka in druge nemške organizacije neovirano delovale, na zunaj pa so lahko proglašale svojo nepristranost.

Dejstvo je, da je slovensko prebivalstvo o vprašanju učnega jezika v šoli bilo deljenega mnenja. Postavlja se vprašanje, kaj so ljudje, ki govorijo slovenski, a so pod političnim in kulturnim vplivom nemških oblasti, gospodarstva, šole itd.? Ali imamo pravico govoriti tudi v njihovem imenu in recimo zahtevati tudi zanje slovenski pouk v šoli? Moje prepričanje je, da na vsak način takšno pravico imamo! Saj vendar oblast ni v naših rokah in ne moremo nikogar k ničemer siliti, pač pa lahko politično nastopamo in zagovarjamo interese vseh. V stadiju, v katerem je zavest teh ljudi in pa v teh gospodarskih in političnih in socialnih razmerah, v katerih ljudje živijo, je vendar nemogoče, da bi lahko od njih zahtevali, da bi se vsi že danes in vsak dan ne prestopno jasno odločevali. Kako je sploh bilo mogoče postaviti to slovensko prebivalstvo pred odločitve, da naj glasuje ali za Jugoslavijo ali pa za Avstrijo! Saj so vendar stoletja živeli pod Avstrijo in priložnosti za svojo zgodovinsko osamosvojitve sploh še imeli niso! Mislim, da imamo pravico govoriti tudi v imenu teh ljudi. Kajti če ne bi bilo tako, potem revolucionarna ideja, prizadevanje ljudem pomagati iz določenega podrejenega položaja navzgor, sploh ne bi bila upravičena niti mogoča. Če stojimo na stališču, da je božja volja, da morajo ljudje ostati takšni, kakršni so, potem se seveda ne da nič napraviti. Mi pa pravimo, da smo ljudje, in če hočem jaz iz tega blata priti ven, imam vendar pravico, da tudi svojega soseda lahko za to navdušim in da govorim tudi v njegovem imenu, magari če on noče. Saj ga jaz ne silim in tudi nimam možnosti takšnega nasilja izvajati, ob razložim pa mu lahko in tudi njegovo pravico lahko zagovarjam, če je on ne more ali noče iz kakršnih koli razlogov.

ZVEZA SLOVENSKE MLADINE

vabi na

redni občni zbor

v nedeljo 24. novembra 1985 ob 14. uri v Mladinskem domu SŠD, Mikschallee 4 v Celovcu.

Na dnevnem redu bodo pozdravi, poročila in diskusija, razrešnica staremu odboru, volitev novega odbora in sprejem smernic za bodoče delo.

Po občnem zboru, ob približno 17. uri, bo pel znani slovenski kantavtor Andrej Šifrer.

Izredna knjiga po ugodni ceni

Natančno po napovedih je 15. novembra izšla knjiga, ki jo v Sloveniji imenujejo „knjigo desetletja“. Atlas Slovenije, ki je izšel v sodelovanju Geodetskega zavoda SR Slovenije in založbe Mladinska knjiga, so natisnili v nakladi 60.000. Očitno bo le redka slovenska družina ostala brez tega atlasa, saj se je v prednaročniškem roku že javilo 48.000 naročnikov.

Tudi za nas koroške Slovence je knjiga zelo zanimiva, saj najdemo v atlasu, ki je zasnovan v razmerju 1:50.000, tudi karte dvojezičnega področja južne Koroške z ustreznimi dvojezičnimi krajevnimi oznakami. Deloma so zajeta tudi področja ostalih slovenskih manjšin izven meja SR Slovenije. Knjigarna „Naša knjiga“ v Celovcu se je potrudila, da atlas takoj po izidu ponudi tudi interesentom na Koroškem. **Dobite jo tam po izredno ugodni ceni 270.- šilingov.**

Na 366 straneh formata 20,5 krat 30 cm prinaša ta trajno zanimiva knjiga 109 dvostranskih kart, 180 barvnih slik, 18 letal-skih posnetkov, satelitski posnetek Slovenije in spremna besedila, v imenskem kazalu je zajetih 50.000 imen.

V spremnem besedilu zve bralec tudi, kako je nastajalo to obširno delo. Zve kako je izgledalo terensko delo, kako so slikali z letali, spreminjali slike v karte, preverjali podatke, itn. Zanimivo je, da so s pripravi za veliko delo začeli že leta 1955. Postavljali in izračunavali so no-

ve točke trigonometrične mreže. Letalska snemanja in začetna kartiranja pa so se začela okrog leta 1965 in so trajala neprekinjeno vse do leta 1982, ko je bil

Atlas Slovenije

mladinska knjiga-geodetski zavod srs

„Atlas Slovenije“ dobite v knjigarni skih posnetkov, satelitski posnetek Slovenije in spremna besedila, v imenskem kazalu je zajetih 50.000 imen.

projekt popolnoma končan.

Poleg kart, ki so izdelane na privlačen, sodoben način, najdemo v atlasu okoli 80 strani slikovnega materiala o Sloveniji z ustreznim besedilom. Naslovi te priloge se med drugim glasi: Ravnina ob Dravi, Med Julijci in Karavankami, Ob Savi navzdol, Svet ob Soči, Obala in zaledje, Krpanova dežela...

XII

STIKI Z DRUGIMI NARODNIMI MANJŠINAMI

Z nemškimi manjšinami kakor tudi z drugimi manjšinami smo prihajali večkrat v stike, ne samo na manjšinskih kongresih. Naše izkušnje z Nemci iz različnih držav pa niso enake. O Nemcih v Jugoslaviji moram reči, da so glede našega položaja na Koroškem zmerom podpirali avstrijsko oz. nemško tezo. Oni so se skratka iznečili po svojem mišljenju z državno nacijo v Avstriji. To za manjšino malo čudno stališče smo jim tudi večkrat očitali. Ob neki taki priložnosti sem se z vodjem jugoslovanskih Nemcev Kraftom naravnost sprl, ker sem si prepovedal ton, v katerem je govoril z menoj. Svoje argumente proti meni je iznašal na način, kot da bi bil kak avstrijski nemški nacionallec. Tega tona in takšnega načina smo pač bili mi na Koroškem dovolj navajeni od Vsenemcev in njim sorodnih ljudi, od manjšinskega predstavnika pa ga nisem mogel sprejemati. Zato sem mu čisto energično stopil nasproti in mu rekel, da si takšno govorjenje prepovedujem in kako si sploh dovoljuje kaj takega. Rekel sem mu, če on z menoj „nemški“ govori, da bom tudi jaz z njim govoril „nemški“. Do tega spopada je prišlo na nekem manjšinskem kongresu. Kmalu za tem je prišel k meni dr. Besednjak in je ves razburjen vprašal, kaj sem vendar storil in mi povedal, da je Kraft na tiskovni konferenci novinarjem razlagal, da se jaz obnašam neollikano kot kak navaden fantalin. Besednjak je zadevo jemal resno, dr. Vilfan pa ni k stvari rekel niti besede. Odgovoril sem, da se ne zavedam, da bi bil rekel kaj takšnega, ampak da enostavno ne morem trpeti, da ta možakar nastopa nasproti meni ne kot zastopnik nemške manjšine v Jugoslaviji, ampak kot nekaj nemški izseljenec ali pa nemški nacionallec na Koroškem. Če tako ravna, bom pač tudi jaz z njim govoril nemško. Takšnega obnašanja smo mi vajeni, a v krogu manjšinskih predstavnikov ga nismo voljni prenašati.

(Se nadaljuje)

Ko odbije tista, ta prava ura in mora otrok v posteljo, si starša globoko oddahneta. Zdrav in živahen štiriletnik navsezadnje ni družba, v kateri bi odrasli lahko počivali ali se mirno predajali mislim. Večer pa, večer si smeta starša vzeti zase. Takrat se lahko pogovorita, prebereta časopis, knjigo. A komaj sedeta, že se na vratih znajde njuno dete. Tarna, da ne more zaspati, pri tem pa se od zaspanosti komaj drži na nogah. Mane si očke, zeha in se očitno otepa spanca. Zakaj torej noče zaspati in privoščiti staršem zaslužene miru?

Razloga je preprosta. Starša sta otroka naglala v posteljo z besedami: „Da mi greš takoj spat, zadnji čas je!“ Otroku je opazil, kako si

Pravljica za lahko noč

želita biti sama, on pa bi bil tako rad z njima. Izločila sta ga iz svoje družbe, v trenutku, ob udarcu na gong. Otroku pa ni stroj, ki bi ga lahko izključili s pritiskom na gumb. Če želimo, da bo lepo in mirno zaspal, ga moramo do spanca pripraviti. Previdno, obzirno, a odločno.

Tudi odrasli ne gremo spat tako, ena, dve, tri, na ukaz. Prej preberemo poglavje iz knjige, poslušamo radio, umirimo se, pripravimo na počitek. Otroka pa pripravimo na spanec s pravljico. Pravljica torej ni razvada in izsiljevanje, s katerim otrok mori starše še v večernih urah. Psihologi trdijo, da je ta večerni obred nujno potreben za zdrav otrokov razvoj.

KAJ PRIPOVEDUJEMO?

Katero pravljico naj povemo otroku, da bo lepo zaspal? Pravila seveda ni. Starši naj izberejo takšno povest, da bo njim in otroku prav. Nekateri otroci so najbolj srečni, če jim starši pripovedujejo, kaj vse se je zgodilo čez dan. Poseben poudarek velja prijetnim dogodkom. Nekaterim otrokom je bolj všeč tista povest: ko je bila mamica (očka) še majhna... Pomirja jih, če vedo, da so bili tudi starši nekoč otroci, majhni in boječi, pa so potem zrasi v velike in pametne ljudi.

Starši z veliko mero domišljije si vsak večer sproti izmišljajo nove zgodbe. Poiščijo osebo in jo večer za večerom, kot v kaki nadaljevanji, vodijo iz dogodivščine v dogodivščino. Ali pa jim da otrok vodilo: „Prosim, povej mi pravljico o palčku.“

Najlepše je, če otrok sodeluje pri oblikovanju pravljice. Takrat se zgodi, da prenese vse svoje doživljanje in dogodke minulih dni v pravljico, znebi se morečih občutkov, in njegov spanec bo potem še posebno miren in lahek.

Seveda pa lahko starši pravljico za lahko noč tudi preberejo iz knjige. Le da ne smejo brati slepo in brez občutka — potem bi prav tako lahko napravili otroku gramofon. Bistvo večerne pravljice je občutek povezanosti med otrokom in starši, zato naj starši ne vztrajajo trmasto pri besedilu iz knjige.

Nikakor pa ne smemo otroku pripovedovati grozljivih pravljic, pravljic s strašljivo vsebino, ali poučnih zgodb, v katerih opozarjamo malega na njegove napake in morebitne pregrehe. Kar premislite, bi bilo vam všeč, če bi vas zvečer kdo pred spanjem spomnil vseh vaših pomanjkljivosti?

POUČNO, KORISTNO

Ne le psihologi, tudi pedagogi se zavzemajo za večerno pravljico. Ugotovili so namreč, da ta navada krepi otrokovo ustvarjalno domišljijo. Umetniki, izumitelji, pisatelji trdijo, da so se navadili ustvarjalne miselnosti prav v otroški dobi, ob nepozabnih pravljicah za lahko noč. Raziskave zadnjih let kažejo, da imajo otroci, ki vsak večer zaspijo s pravljico, zelo bogat besedni zaklad in tanko uho za razločevanje med podobnimi besedami (na primer rog, Rok). Seveda jim gre kasneje učenje v šoli zato lažje od rok.

Ta lepa navada, branje ali pripovedovanje pravljice za lahko noč (ki pa se seveda ne sme sprevreči v mučilnico in natezalnico za starše), pelje v drug večerni obred. Malce večji otrok ne bo več želel pravljice, ampak bo prosil mamo in očeta: „Pridi še malo k meni na posteljo.“ Takrat bo staršem zastavil vprašanja, na katera si sam ne zna odgovoriti, pripovedoval bo o doživljanjih iz šole, vprašal bo starše za mnenje v zadevah, s katerimi se srečuje v odnosih s prijatelji. Spregovoril bo o svojih skrivnih željah. Otrsel se bo strahu in napetosti. V trenutkih pred spanjem so otroška srca široko odprta. Napak ravnaajo starši, ki zavoljo špartanske vzgoje pošljejo otroka spat in pika. Pravljica, pa naj bo še tako kratka, pomeni dragoceno vez med otrokom in starši, most, ki je neprecenljive vrednosti. Torej, trikrat hura za pravljico.

Pecivo iz listnatega testa

SLANI PRIGRIZKI

Potrebujemo: 2 zavitka globoko zamrznjenega listnatega testa (po 300 g, 1 beljak, 2 rumenjaka, poper, grobo sol, kumino, mak.

Za čebulne kolačke: 1 seseklano čebulo, 70 g kuhane, na majhne kocke narezane gnjati, strok česna, ki ga drobno sesekljam, s soljo, 20 g margarine.

Za sirove paličice: 30 g nastrganega ementalca, sladko mleto papriko, sveže mlet poper.

Čebulni kolački: 4 odtajane pravokotnike listnatega testa premažemo po daljših stranicah z beljakom in sestavimo v večji pravokotnik. Robove stisnemo.

Z ostrim nožem narežemo testo v 9 pravokotnikov. Sestavine za nadev zmešamo in dušimo na margarini. Na vsak pravokotnik damo žličko ohlajenega nadeva. Robove pravokotnikov premažemo z beljakom, preganemo in stisnemo. Blazinice, ki so nastale, premažemo z razžvrkljanim rumenjkom, potresemo s poprom in jih za 15 minut položimo na hladen in z vodo navlažen pekač (da se testo umiri in je potem rahlejšje). Kolačke spečemo v ogreti pečici pri 225 stopinjah v 15 minutah.

Sirove paličice: 2 odtajana pravokotnika testa razvaljamo na velikost 10 krat 20 cm. Rahlo premažemo z razžvrkljanim rumenjkom. En pravokotnik potresemo s sirom, papriko in poprom. Pokrijemo z drugim pravo-

kotnikom in previdno stisnemo z valjarjem. Testo nato narežemo v 1 cm široke in 20 cm dolge trakove, ki jih zvijemo v spirale, premažemo z rumenjkom in potresemo s kumino. Pečemo v ogreti pečici pri 225 stopinjah 15 minut. Listnato testo polagamo vedno na navlažen nemasten pekač, ker le tako lepo rahlo naraste.

JABOLČNA TORTA

Drobno pecivo: razvaljano listnato testo narežemo s kolescem v kvadrate, premažemo jih z razžvrkljanim rumenjkom, potresemo pa z debelo soljo ali z makom. Pečemo skupaj s sirovimi paličicami na vlažnem pekaču pri 225 stopinjah 5–10 minut.

Potrebujemo: globoko zamrznjeno listnato testo, 750 g jabolk, 2 žlici sladkorja, žličko mletega cimeta, 57 g sesekljanih mandljev.

Listnato testo odtajamo in razvajamo, z njim obložimo navlažen pekač. Na testo položimo na krljke razrezana in olupljena jabolka. Potresemo jih s sladkorjem, cimetom in mandlji. Torto spečemo v ogreti pečici pri 200 stopinjah v 15 minutah. Ponudimo še toplo.

POGAČA S SIROM IN GOBAMI

Za 4 osebe potrebujemo: 1 čebulo, 250 g šampinjonov (iz pločevinke ali svežih), 50 g masla, zavitek globoko zamrznjenega listnatega testa, 150 g prekajene mesnate slanice, 250 g ementanadev, nato pa zvijemo testo v dolgo ozko klobaso. Vsako teh treh, 60 cm dolgih klobas razrežemo na 3 dele, posamezne dele pa razpotežemo, da so dolgi 30 cm. Po 3 kose polagamo na pekač in pečemo v ogreti pečici pri 225 stopinjah 20 minut.

Še vroče pecivo premažemo z mlačnim sirupom, nato pa z nožem, ki ima žagico na rezilu, razrežemo na 6 cm dolge koščke.

POPEČENA JUHA

Čisto govejo juho segrejemo, nalijemo jo v nepregorne jušne skodelice. Rob skodelic navlažimo z vodo. Odtajano listnato testo razvaljamo in narežemo na kvadrate, ki so za 3–4 cm večji od premera skodelic. Testo trdno pritisnemo na skodelice, čez rob pa naj sega zato, ker se pri peki močno uskoči. Juho popečemo v ogreti pečici pri 250 stopinjah. Zelo okusna bo in aromatična, pred peko pa ji lahko prilijemo tudi kanček alkohola, na primer vinjaka.

SVINJSKA UŠESA

Iz listnatega testa spečemo okusno sladko pecivo, imenovano svinjska ušesa.

Potrebujemo: 250 g sladkorja, 900 g globoko zamrznjenega listnatega testa, maščobo za pekač.

Polovico sladkorja potresemo na delovno površino (velikost 80 krat 35 cm). Globoko zamrznjeno testo odtajamo, razgrnemo in razvaljamo na velikost delovne površine. Testo stisnemo na robovih, kjer se stika, in ga po vrhu potresemo z drugo polovico sladkorja.

Testo preganemo z obeh krajših stranic

Pecivo iz listnatega testa je rahlo, krhko in ima prijeten okus po maslu. Lahko ga polnimo s slanim ali sladkim nadevom, vselej bo šlo v slast. Pred drugimi vrstami peciva ima veliko prednost: testo namreč kupimo že pripravljeno, v trgovini — našli ga bomo v zamrzovalni skrinji — in si s tem prihranimo veliko dela in umazane posode. Doma ga odtajamo, razvaljamo približno za nožev hrbet na debelo in predelamo v pecivo.

Razvaljano testo lahko obložimo z jabolki, sladkorjem in cimetom, zvijemo, spečemo, in že imamo izvrsten jabolčni zavitek. Lahko ga napolnimo s prepraženim in ohlajenim mletim mesom, pa dobimo mesno štruco. V listnato testo zavijemo že napol pečeno (in ohlajeno) pečenko; ko jo bomo v pečici pekli še tako dolgo, da bo skorja postala zlata in hrustljava, bomo lahko postavili na mizo pravo poslastico. Za vajo in za droben prigrizek pa pečemo iz listnatega testa slane in sladke piškote. Testo lahko kupimo na zalogo, shranimo ga v zamrzovalnem razdelku v hladilniku ali zamrzovalni skrinji.

Tako imamo vedno pri roki osnovno sestavino za pecivo, ki nam običajno prija najbolj prav takrat, ko so trgovine zaprte, mi pa imamo nekaj več časa za kuho in užitek ob pogrnjeni mizi.

trikrat proti sredini, tako da dobimo 2-krat po 4 plasti testa. Testo nato še enkrat preganemo, da dobimo zvitek, ki je debel 8 plasti testa.

Namastimo pekač (kadar pripravljamo listnato testo s sladkorjem, moramo pekač namastiti, drugače ga samo navlažimo z mrzlo vodo). Testo režemo z ostrim nožem na 1,5 cm debele kose in jih ploskoma polagamo na pekač (12 kosov na pekač, kajti med pečivom in do roba pekača mora ostati po 6 cm razmika). Pečemo v vročini 10 minut, nato pecivo z lopatko obrnemo in pečemo še 10 minut.

Še vroča svinjska ušesa poberemo s pekača in zložimo na rešetko, da se ohladijo (stopljeni sladkor se bo strdil, zato bi se pecivo prilepilo na pekač in bi ga hladnega težko odlučili).

Pecivo ponudimo še toplo, ali pa ga shranimo v tesno zaprto posodo. Ostalo bo sveže tudi do dva tedna. Med posamezne plasti shranjenega peciva polagamo aluminijevo folijo.

Čudežne kamilice

Vsakdo pozna kamilični cvet in prijetni, značilni vonj. Splošno je znano, da pomirijo kamilice razna vnetja in da delujejo kot čistilno sredstvo. Imenitno pa jih je mogoče izkoristiti tudi v kozmetične namene: kamilični cvet vsebuje eterično olje modre barve, ki obeli kožo in lase; poleg tega deluje kamilica tudi razkuževalno, odvzema neprijeten duh in napravi kožo voljno.

Vsi, ki jih muči zaprtje in imajo zaradi tega po obrazu neprijetne mozolje, naj pijejo veliko kamiličnega čaja. Tudi zdravi, normalni koži bo dobro dela kamilična maska: suhe kamilične cvetove položite med dve plasti gaze in privijajte robove. Gazo pomorite v toplo vodo, previdno ožmite in položite na obraz.

S kamiličnim čajem si izpiramo usta pri vnetih dlesnih, rabimo ga za izpiranje vnetih vek in umivanje spolovila ali močno potečih se nog, ker odvzema neprijeten duh. Doječe matere naj si s kamiličnim čajem izpirajo prsne bradavice.

Obkladki s kamiličnim čajem pomirjajo kožno vnetja. Blondinke naj si po umivanju s šamponom in izpiranju operejo lase še v kamiličnem čaju. Svetlejši bodo. Iz kamilic si lahko pripravimo lasno vodo, ki blaži srbenje in vnetje lasišča (15 dag suhih kamiličnih cvetov prelijemo s poldrugim litrom vrele vode. Ohlajeno tekočino precedimo in ji dodamo liter 60-70 odstotnega alkohola, lahko pa tudi poldrugi gram kamiličnega olja. S to tekočino mažemo lasišče trikrat na teden, lahko tudi večkrat, če so lasje mastni in lepiljivi.

Obkladke s suhimi, le v toplo vodo namočenimi kamilicami, imejmo na obrazu četrte ure. Zatem namažimo kožo z dobro vlažno kremo. Postopek ponovimo, po drugem mazanju s kremo kožo masiramo, preostanek kreme pa obrišemo z obraza z gazo.

K O Z M E T I K A :

Zelenjava za lepoto in zdravje

KROMPIR: Polagamo ga na manjše opeklino, vendar moramo rezine krompirja na opečenih mestih nenehno menjavati. Je tudi zelo primeren za čiščenje kože. Če imamo podočnjake in otečene veke, nam bo nastrgan surov krompir zelo koristil.

FIŽOL: Presenečeni boste: fižol vsebuje 24 organskih elementov, od katerih jih kar 10 nujno potrebujemo. Zelo bogat je tudi z vitaminom A.

KUMARICE: imajo diuretske lastnosti. Razrežemo jih na kolobarje, in jih polagamo na obraz, ker vpijajo maščobo in stiskajo pore.

ČEBULA: Priporočajo jo kot sredstvo proti arteriosklerozi, ker vsebuje številne mineralne soli, med katerimi kalij, kalcij, magnezij in fosfor. Poleg tega ima čebula diuretske in antikataralne lastnosti. Napitek proti prehladu: v 2 dcl mleka prekuhate seseklano glavico čebule, zasladijte, precedite in takoj spijete.

ZELJE: Če skuhate nekaj listov zelja v mleku, boste dobili napitek proti bronhitisu. Zelje ima zelo veliko žvepla, zato je voda, v kateri se kuha, zelo primerna za kožo. Sirup, ki ga izcedimo iz glavice rdečega zelja, pomešan z dvema žličkama sladkorja uspešno odstranjuje posledice prekomernega uživanja alkohola.

Kuhinjske zvijače

KAKO UMEŠAMO MAŠČOBO?

Trdo maslo moramo najprej malo zmehčati, zato ga damo v porcelanasto skledo in jo za kratek čas postavimo nad soparo. Ne smemo pa ga tako ogreti, da bi se začelo topiti. Mešamo z žlico in sicer neprenehoma kakšnih 20 minut. Maslo naraste, ker spravimo s tem vanj precej zračnih mehurčkov, ki ga zrahljajo. Enako umešamo margarino, kuhano maslo ali mast.

KAKO PRAVILNO PRAŽIMO ČEBULO?

Čebula rada zarumeni neenakomerno. Če preveč porjavi ali celo počrni, je za pripravo jedi neprimerna, saj greni in ni več lepega videza. Poskusite takole: enakomerno narezano čebulo damo brez maščobe v dobro položeno kozico. Čebuli prilijem toliko vode, da nastane gostljata

zmes. Pokrijemo s pokrovko in dušimo na zmernem ognju, dokler se čebula ne zmehča. Nato posodo odkrijemo in počakamo, da vsa tekočina izhlapi. Potem pridenemo maščobo. Čebula bo zarumenela hitro in enakomerno.

KAKO ZGOSTIMO JEDI?

Prežganja v sodobni kuhinji niso več priljubljena, ker so pretežka in nezdrava. Raje si pomagajmo s podmetom (malo moke razmešamo z mrzlo vodo), masleno kroglico (v kocko masla vgnemo toliko moke, kot je maslo lahko sprejme) ali dietnim prežganjem (moko prepražimo brez masti in jo zalijemo najprej z mrzlo, potem pa s toplo vodo). Če pripravljamo prežganje obenem z začimbami ali slanim, zarumenimo moko samo nekoliko, dodamo začimbe in takoj zalijemo, da se ne bodo začele žgati.

Srečanje narodnosti sosednjih dežel vzoren model sodelovanja in sožitja

(nadaljevanje z 2. strani)

Vsekakor mora biti sodelovanje narodnih skupnosti prilagojeno potrebam danega trenutka, to je sodobnosti in bodočnosti, in je potrebno tako na nacionalni kakor na regionalni, pa tudi na mednarodni evropski ravni. Še tako dobro sodelovanje med narodnimi skupinami pa je brez koristi, če ni mogoče vzbuditi in doseči zanimanja tudi večinskih narodov za življenjska vprašanja posameznih narodnosti.

KULTURA SOŽITJA

To mislim je poglavito spoznanje dosedanjih srečanj in ob tej ugotovitvi smo tudi že pri tematici jubilejnega 10. srečanja.

● **Kultura sožitja — splošen pojem**, s katerim in v katerem so zapadeni vsi ustvarjalni in demokratični odnosi med ljudmi v vseh sferah družbenega življenja in dogajanja.

● **Kultura sožitja — specifični psihološki pojem**, ki se omejuje na odnose med večinskim narodom in manjšinami ali kakor je zapisal znani avstrijski pisatelj Anton Wildgans v svojem govoru o Avstriji: „Psihologija je dolžnost v sožitju med narodi.“

To se pravi, da vprašanje manjšine ni le vprašanje manjšine, marveč predvsem in v prvi vrsti vprašanje večine, in da posebno zaščita manjšine ni privileg marveč potreba in dolžnost, če naj dejansko uživa enakost in enakopravnost!

Ali smo po strašanskih izkušnjah dveh svetovnih vojn res zrela za to? Brez dvoma provokantno vprašanje, ki smo si ga zadali za deseto srečanje. Zdi se, da so nas opogumili k takemu vprašanju doseženi vzpodbudni rezultati dosedanjih srečanj:

1. Število sodelujočih narodnosti je od 5 na prvem srečanju naraslo na 19 na lanskem srečanju in število sodelujočih narodnopolitičnih organizacij narodnih skupnosti v preteklih desetih letih od 6 na 24.

2. Pri tem je treba posebno poudariti, da smo na teh srečanjih zbrani predstavniki narodnih skup-

nosti iz zahodnih in vzhodnih držav in smo s tem verjetno edinstven model, ki si že deset let nenehno uspešno prizadeva za rešitev številnih skupnih problemov narodnosti v korist miru in varnosti v tem prostoru z različnimi kulturami ter z različnimi narodi in narodnostmi ne glede na različno ideologijo, različno družbeno in državno ureitev. Saj sodelujejo pri teh srečanjih uspešno in brez medsebojnih konfliktov narodnosti iz nevtralnih in nevrščenih držav, pa tudi iz držav, ki so članice NATO in takih, ki so članice Varšavskega pakta.

3. To je v resnici vzoren model sodelovanja in sožitja narodnih skupnosti, ki na ta način v skladu s svojimi nazori in prepričanji izpolnjujejo njim svojstveno plemenito vlogo, to je povezovanja in združevanja narodov in narodnosti ter krepitev mednarodnega miru in varnosti.

Da na žalost do danes še ni prišlo do enake povezanosti in enakkega sodelovanja tudi med sosednjimi odločujočimi večinskimi narodi in državami, ni krivda narodnosti, marveč krivda večinskih narodov, ki so ostali bolj ali manj gluhi za vse pozive, ki so bili nanje naslovljeni in vsakoletnem srečanju, in še niso našli potrebnega razumevanja za upravičene težnje in zahteve narodnosti, ki lahko to svojo vlogo učinkovito izpolnjujejo samo, če jim je povsod zagotovljena dejanska enakopravnost v družbi.

ZA SOŽITJE V MIRU NI NOBENE ALTERNATIVE

Saj vendar za sožitje v miru ni nobene alternative. To ni le dognanje naših srečanj, to je splošno prepričanje miroljubnega sveta, ki prav te dni z velikim zanimanjem, z resno skrbjo in rahlim upanjem gleda na srečanje ameriškega predsednika Reagana in generalnega sekretarja Komunistične partije Sovjetske zveze Gorbačova, ali bosta upoštevala zmeraj vznemirljivo in nikdar do kraja rešeno splošnočloveško hrepenenje po miru in varnosti.

Manjšine, ki so ob konfliktnih vedno najbolj prizadete, se z globokim prepričanjem zavzemajo za življenje v miru in za take odnose, za tako kulturo sožitja, v kateri so pripadniki narodnosti osvobodjeni nezaupanja in strahu pred asimilacijo ter se lahko enakopravno in svobodno vključujejo v vse točke družbenega življenja.

Če smemo na koncu izraziti še osebno željo, potem to, da že od vsega začetka premišljujemo, da bi na tem srečanju končno našli ustrezno obliko za kontinuirano plodno skupno delo tudi v času med srečanji ali vsaj provizorično obliko za poskušno delo do prihodnjega srečanja v letu 1986.

OHRANITEV IDENTITETE

Prav tako bo treba iskati učinkovitejšo pot do sredstev javnega obveščanja, ki se večinoma zanimajo za manjšine samo takrat, kadar gre za kričeče senzacije dejanskih in potencialnih konfliktov, ki na žalost vedno spet izbruhnejo zaradi neresenih manjšinskih problemov; še vedno pa ne honorirajo vrednote, da je v dani situaciji neresenih življenjskih vprašanj narodnosti največja senzacija njihovo prizadevanje za mirno, sporazumno reševanje v dialogu med manjšinskim in večinskim narodom.

Naj ponovim še enkrat iskren pozdrav vsem — tudi v imenu Mednarodne organizacije za obrambo ogroženih jezikov in kultur AIDLCM — z željo, da bi tudi to srečanje služilo približanju uresničitve vizije vseh narodnih skupnosti, da lahko ohranijo svojo jezikovno in kulturno identiteto in še bolj učinkovito prispevajo svoj delež pomembni in kulturni raznolikosti kot zgodovinski značilnosti srednjeevropskega prostora. Za nas ta prostor ni noben mit, marveč prostor našega bivanja in življenja, ki odraža v svoji raznolikosti svet v malem z vsemi problemi, ki terjajo pozitivno razrešitev v korist mirnega sožitja in mednarodnega sporazumevanja!

dr. Franci Zwitter

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 22. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Vedno sitnosti s Popom — 9.30 Ruščina — 10.00 Solška

TV — 10.30 Ljubezen v somraku — 12.10 Poročila in ozadja — 13.10 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini CVS — 17.05 Alice v čudežni deželi — 17.30 Vražja stara mati — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.15 Modna revija z reklamo — 21.20 Anekdote po notah — 22.05 Laurence Olivier — 0.05 Poročila.

SOBOTA, 23. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Italijanska — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Primelne hišne zdrahe — 12.00 Gerd Bachner — 13.05 Poročila — 14.20 Skrivnostna grofica — 15.55 Jakob in Elizabeta — 16.00 Madita — 16.30 Mumini — 16.55 Mini CVS — 17.05 Športna abeceda — 17.30 Cilj potovanja Južno morje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 18.50 Kaplan August Paterno odgovarja — 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 To je bilo samo enkrat — 21.50 Rdečo-belo-rdeča voščila — 22.50 Pogled v Ljubezen — 23.35 Solid Gold — 0.20 Poročila.

NEDELJA, 24. 11.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Kristijan v vsakdanjem življenju — 14.40 Mož, ki prestavlja gore — 16.15 Zrcalne slike — 16.30 Milin želja — 17.00 Risanka — 17.15 Živalski parki sveta — svet živalskih parkov — 17.40 Mladinski prometni klub — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Govori župnik Franz Unger — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Argumenti — 21.45 Sedem dni športa — 22.05 Nočni studio — 23.10 Poročila.

PONEDELJEK, 25. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Vedno sitnosti s Popom — 9.30 Bocuse a la carte — 10.00 Solška TV — 10.30 Argumenti — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini CVS — 17.05 Mimini — 17.30 Kiwi — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.08 Kuharski mojstri — 21.15 Policijski revir Hill Street — 22.00 Takrat — 22.05 Propad kraljestva — 22.55 Poročila.

TOREK, 26. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Vedno sitnosti s Popom — 9.30 Italijanska — 10.00 Solška TV — 10.30 Skrivnostna grofica — 12.00 Kraj za ptice — 12.00 Ponedeljski šport — 13.00 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini CVS — 17.05 Don Kihot — 17.30 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Druga Amerika — 21.15 Dallas — 22.00 Aktualni knjižni magazin — 22.45 Poročila.

SREDA, 27. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Vedno sitnosti s Popom — 9.30 Francoščina — 10.00 Solška TV — 10.30 Mož, ki prestavlja gore — 12.05 Druga Amerika — 13.00 Poročila — 16.30 Velika skrivnost — 16.55 Mini CVS — 17.05 Alice v čudežni deželi — 17.30 Moja mama, tvoja mama — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Peter Alexander: čestitamo — 21.45 Reklami — 21.50 Alpska saga — 23.35 Poročila.

ČETRTEK, 28. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Vedno sitnosti s Popom — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Solška TV — 10.30 Darling Lili — 12.15 Klub seniorjev — 13.10 Poročila — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini CVS — 17.05 Don Kihot — 17.30 Perrine — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Peter Alexander: čestitamo — 21.45 Reklami — 21.50 Alpska saga — 23.35 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 22. 11.: 16.25 Pustolovščine visoko na severu — 17.15 Srečanje med živaljo in človekom — 18.00 Tedenski pregled — 18.30 Družina Merian — 19.15 Takrat — 19.30 Mednarodna prireditve mladih pevcev — 21.15 Čas v sliki — 21.35 Kulturni žurnal — 21.45 Šport — 22.15 Osvajanje z opičje planeta — 23.40 Poročila.

SOBOTA, 23. 11.: 13.55 Takrat — 14.00 Fischer tenis grand prix — 16.00 Uničenje okolja — brez nas! — 17.00 Ljuba družina — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Panoptikum — 18.25 Nogolet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Novo v znanosti — 20.15 Ljubček — 21.55 Šport — 22.30 Nepoboljšljiv — 0.05 Poročila.

NEDELJA, 24. 11.: 9.00 Matineja — evropsko leto glasbe — 9.30 Beau geste — 11.15 ORF stereo koncert — 12.45 Takrat — 15.00 Športni popoldan — 17.45 Velika deseterica — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Primer za ljudskega odvetnika — 20.15 Moj prijatelj Harvey — 21.55 Glas islama — 22.00 Chicago 1930 — 22.50 Melodija mesta — 23.35 Sto mojstov — 23.45 Poročila.

PONEDELJEK, 25. 11.: 17.15 Svet sanj — 18.00 Ljudje in živali — 18.30 Hardcastle and McCormick — 19.15 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Klinika v Schwarzwald — 21.00 Bavarske dragocenosti — 21.08 Kuharski mojstri — 21.15 Čas v sliki — 21.35 Kulturni žurnal — 21.45 Šiling — 22.05 Tuj denar — 23.50 Poročila.

TOREK, 26. 11.: 15.45 Iz parlamenta — 17.00 Solška TV — 17.30 Orientacija — 18.00 Bil Cosby — 18.30 Hardcastle and McCormick — 19.15 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdečo-belo-rdečem — 21.15 Čas v sliki — 21.35 Kulturni žurnal — 21.45 Klub 2 in poročila.

SREDA, 27. 11.: 15.45 Iz parlamenta — 17.00 Sem svoj lastni šef — 17.30 Dežela in ljudje — 18.00 Kviz — 18.30 Hardcastle and McCormick — 19.15 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Tržišče senzacij — 21.15 Čas v sliki — 21.35 Kulturni žurnal — 21.45 Kaj je Nemcu domovina? — 22.30 Jaguar — 0.00 Poročila.

ČETRTEK, 28. 11.: 15.45 Iz parlamenta — 17.00 Sport — 17.30 Računalniški tečaj — 18.00 Tu sem jaz človek... — 18.30 Hardcastle and McCormick — 19.30 Takrat — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poročila in ozadja — 21.15 Čas v sliki — 21.35 Kulturni žurnal — 21.50 Klub 2 in poročila.

LJUBLJANA

PETEK, 22. 11.: 8.45 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.35 Poročila — 17.40 Prigode skupine

„Pet petelinčkov“ — 17.55 Sokoli 18.25 Obzorje ljubljanskega območja — 18.40 Misliiti ustvarjalno — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.05 Nastanek človeške vrste — 21.00 Ne prezrite — 21.15 Pesem ptic trnovk — 22.10 Dnevnik — 22.20 Zgodba Adele H., francoski film.

SOBOTA, 23. 11.: 8.00 Poročila 8.05 Prigode skupine „Pet petelinčkov“ — 8.40 Ze oglaš se klopec — 8.55 Mlada Breda — 9.10 Pedenjžep — 9.40 Miličniki, otroci in... — 9.55 Miti in legende — 10.10 Pesmi in zgodbe za vas — 10.25 Naočnik in Očalnik — 10.55 Periskop — 11.15 Mladostnik v zagati — 11.50 Nastanek človeške vrste — 12.30 Ljudje in zemlja — 13.00 Poročila — 15.25 Dežela mustangov, ameriški film — 16.55 Poročila — 17.00 Košarka — 18.35 Zgodbe iz življenja rastlin — 19.05 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 12+1, francoski film — 21.35 Zrcalo tedna — 22.00 Zabanoglasbena oddaja — 22.45 Poročila.

NEDELJA, 24. 11.: 8.45 Poročila — 8.50 Živ žav: Risanka, Smrkci II — 9.45 Sokoli, ponovitev lutkovne nadaljevanke — 10.10 Cervantes, španska nadaljevanke — 11.05 XVI. festival narodne glasbe — Ptuj 85, — 11.35 625. oddaja za stik z gledalci — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 14.40 Prisluhnimo tišini, oddaja za slušno prizadete — 15.30 Pesem ptic trnovk, avstrijska nadaljevanke — 16.15 Poročila — 16.20 Mozaik kratkega filma: Morje — iskanje naše prihodnosti, ameriški film — 17.15 Mladi mladim — 17.30 Pasja zmeda, kanadski film — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 Rodna letina, nadaljevanke — 20.55 Športni pregled — 21.45 Beseda da besedo — 22.20 Poročila.

PONEDELJEK, 25. 11.: 8.50 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.30 Poročila — 17.35 Postojnska jama — 17.50 Vsa petek nov, začetak, nanaizanka — 18.25 Podravske obzornik — 18.45 Slovenska ljudska pesem — Gorenjska, (poje Koroški akademski oktet) — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.10 Neuničljiva Marija, francoska nanaizanka — 21.05 Aktualno — 21.45 Glasbeni večer: Jakob Petelin Gallus in njegov čas — 22.40 Dnevnik.

TOREK, 26. 11.: 9.50 Propagandna oddaja — 9.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alp. smučanju — veleslalom, prenos prvega teka — 11.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — veleslalom, prenos drugega teka — 15.30 Solška TV — 16.30 Poročila — 16.40 Svetovna serija v alpskem smučanju — veleslalom, posnetek z Bjelašnice — 17.40 Jesenska sere-nada v Trubarjevem antikvariatu — V. Projan: Cesarjev slavec — 18.05 Miti in legende — 18.25 Koroški obzornik — 18.40 Rdeči cvet, dokumentarni film — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.05 Ptice selivke, drama češkoslovaške TV — 21.50 Dnevnik.

SREDA, 27. 11.: 9.50 Propagandna oddaja — 9.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — slalom, prenos 1. teka — 11.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — slalom, prenos 2. teka — 15.25 Solška TV — 16.25 Poročila — 16.35 Svetovna serija v alpskem smučanju — slalom, posnetek z Bjelašnice — 17.35 Petelinje pero — 17.50 Pepe s trobento — 18.05 Zakaj, zakaj, oddaja TV Zagreb — 18.25 Posavski obzornik — 18.40 Čas, ki živi: Slovenci, domovina kliče — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.10 Festival Revolucija in glasba, prenos osrednje republiške prireditve iz Zalca — 21.05 Tednik — 22.10 Tujci in bratje, angleška nadaljevanke — 23.05 Dnevnik.

Knjižni dar Slovenske prosvetne zveze v Založbi Drava za leto 1986

PREDNAROČILO:

Koroški koledar 1986

Sla po svobodi

Pel je za vse — Pavle Kernjak

Ali veš? Ali znaš?

Uganke in dopolnevanke za najmlajše

V lunini senci

Koroško pesniško branje po izboru Cvetke Lipuš in Fabjana Hafner

Vprašanja koroškega otroka

Naročite še danes!

Valentin Polanšek
Bogdan Pogačnik
Herman Germ

Janko Messner

PREDNAROČILNICA

(izpolnite, izrežite in še danes pošljite na naslov: Drava — Naša knjiga, Paulitschgasse 5—7, 9020 Celovec)

Sporočam vam, da nepreklicno po povzetju naročam Knjižni dar Slovenske prosvetne zveze v Založbi Drava (šest knjig)

Ime in priimek

Naslov

Kraj in datum

Podpis

Zadeva Nenning zasenčila kongres SPÖ

Vse je bilo tako dobro pripravljeno in se je tudi odvijalo, kakor je bilo predvideno. Kongres Socialistične stranke Avstrije v prejšnjem tednu ni bil v senci osebnih debat, ženskam so delegati obljubili večje upoštevanje v javnih in strankarskih funkcijah, Sinowatz je bil kot predsednik potrjen z ogromno večino, Cap bi si rad tudi za prihodnje mandatno dobo zagotovil stolček v parlamentu in je spočetka raje molčal — skratka: kongres naj bi demonstriral, da se je SPÖ po odhodu Kreiskega spet znašla.

Pa ga je vendar nepričakovano zasenčil poseben dogodek: izključitev predsednika sindikata novinarjev G. Nenninga iz Avstrijske sindikalne zveze (ÖGB). Če je bila izključitev Nenninga iz socialistične stranke, ki so jo delegati na kongresu le še potrdili, vsaj iz zornega kota SPÖ še kolikor-toliko razumljiva — v svojem publicističnem delu zadnjih mesecev je Nenning dejansko zastopal stališča, ki jih je s članstvom v sedanjih SPÖ res le težko uskladiti — pa je izključitev demokratično izvoljenega sindikalnega funkcionarja iz sindikalne zveze brez dvoma akt samovoljnosti, nedemokratičnosti in cinizma. To pou-

darjajo tudi skoraj vsi avstrijski novinarji, ki so tukaj seveda posebno občutljivi, saj so neposredno prizadeti, ko so se sredi tekočih pogajanj o novi kolektivni pogodbi znašli brez svojega predsednika.

Vzroki, ki jih navajajo sindikalni mogočniki za izključitev Nenninga iz sindikalne zveze, so naravnost smešni. Menda se je imenoval prezident namesto predsednik sindikata novinarjev, baje je izdal preveč denarja iz sindikalne blagajne za pravno zastopstvo kolegov — toda nihče mu ni mogel očitati, da bi se bil osebno obogatil.

Kdo stoji v ozadju izključitve Nenninga iz sindikalne zveze, trenutno še ni povsem jasno. V predsedstvu sindikata „umetnost, mediji in svobodni poklici“, v katerem imajo svojo sekcijo tudi novinarji, so se za izključitev izrekli z 22 proti 9 glasovom; v tem predsedstvu imajo večino zastopniki krščanskih sindikalistov. Vendar gredo utemeljene domneve v to smer, da je izključitev prej zadeva osebne- ga spora med Nenningom in predsednikom sindikata „umetnost, mediji in svobodni poklici“ Rössel-Majdanom kot pa političnega značaja. Da

bi tu šlo za naknadno „maščevanje“ (za vlogo Nenninga v zadevi Hainburg — op. ured.) s strani SPÖ, ki bi po izključitvi iz stranke še z izključit-

Slovenski novinarji proti izključitvi Nenninga

S posebno brzojavko so prejšnji teden protestirali člani uredništva Slovenskega vestnika, Našega tednika in Nedelje proti nepravilni izključitvi Güntherja Nenninga iz sindikata novinarjev. Med drugim ugotavljamo novinarji v našem protestnem telegramu: „protestiramo proti neverjetnemu ravnanju v zvezi z izključitvijo Güntherja Nenninga iz sindikata. Hkrati zahtevamo takojšnji prekliči izključitve, in poudarjamo, da je članstvo v sindikalni organizaciji temeljna pravica vsakega delovnega človeka!“

vijo iz sindikalne zveze poskrbela za dokončno tabulo raso, je precej neverjetno; kajti v tem primeru bi morala SPÖ predvideti, da bo zadeva zasenčila celotni strankin kongres, kar se je potem tudi zgodilo.

Avstrijska sindikalna zveza, mogočna in tradicionalna organizacija avstrijskega delavstva, je brez dvoma v krizi. Stari recepti starih mož „gradnja-beton-asfalt“ nimajo bodočnosti, kljub temu pa prevladuje v organizaciji neobčutljivost in nerazumevanje za nove probleme. Zadeva Sekanina, ki se bo menda kmalu nadaljevala pred sodiščem, je šokantno pokazala, da so v tej organizaciji tudi korupciji vrata na stečaj odprta. Člane, ki niso dovolj poslušni in ubogljivi, pa enostavno izključijo. Tako je le upati, da bo bližnji boj za nasledstvo Benke kmalu razčistil vprašanje, kam se bo v bodoče razvijala avstrijska sindikalna zveza.

Sicer pa ob robu še vest, da je Günther Nenning postal častni član švicarskih sindikalistov.

fra-ter

— ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI VESTNIK —

Sneg zaključil jesensko nogometno prvenstvo

Zima je preprečila predloženo prvo „vigredno“ kolo, tako da se je nogometna sezona 1985-86 v koroški ligi končala prav po 13. kolu — kot to predvideva tekmovalni modus. Kajti praviloma je predvidenih trinajst tekem jeseni in prav toliko vigredi.

Najvišja koroška nogometna liga ima novega zimskega oziroma jesenskega prvaka, imenuje se SV Trg/Wigo. Moštvo Branka Oblaka je v 13. nastopih doseglo 23 točk. Rathova enajsterica je remizirala v Oberve-lachu (2:2) in izgubila le v Matreiu z 1:2. Na drugem mestu se pojavlja senzacionalno novinec FC Oberve-lach, ki je prvič v svoji klubski zgodovini vstopil v najvišji koroški razred. Novinec iz Zgornje Koroške ima na kontu 20 točk! V tretji poziciji se nahaja drugi predstavnik iz Zgornje Koroške, SK Union Matrei. Pravzaprav je ta klub vzhodnotirolski, za drugouvrščenim pa zaostaja samo z eno točko. Sledi drugo presenečenje: Slovenski atletski klub se je namreč kot drugi novinec uvrstil na solidno četrto mesto! S tem sijajnim uspehom se je prepričljivo uveljavila med najboljšo peterico na najvišji koroški nogometni ravni.

Uspešni trener Alojz Jagodič, nekarkar je tudi sam obul nogometne čevlje, je zadovoljivo registriral: SAK je odlična ekipa s tehnično dobro podkovanimi nogometaši, toda borbenosti dosihmal še primanjkuje.

14 točk sem načrtoval (s prvim pomladnaskim kolom vred), osvojili pa smo jih 16 in sicer brez tekme proti Mostiču. Torej smo cilj celo presegli, čeprav bi z večjo doslednostjo lahko še bolj presenetili. SAK je trenutno zapečatil vrhunski položaj na lestvici, kjer ima na petouvrščen Breže pomirlive tri točke naskoka! Upam, da bomo uspešno nadaljevali ali se celo stopnjevali. Sezonski cilj od-bora in klubskega vodstva je obstoj v Koroški ligi, sam pa hočem cup-mesto. Zaenkrat sem vsekakor zadovoljen!“

Še nekaj številok o Slovenskem atletskem klubu

V domači okolici, se pravi na ASV-igrišču je SAK zabeležil iz sedmih tekem 8 točk (1:0 Matrei, 3:0 PSV/ASK, 2:1 WAC, 1:1 Mostič, 1:1 Oberve-lach, 1:2 Breže in 0:1 Trg), na tu-jih igriščih pa se prav tako izkazal (3:1 v Sentvidu 4:2 v Pliberku, 1:0 v

Lienzu, 1:1 v Smohorju, 1:1 v Mag-dalenu in 0:1 v Irschenu). Najboljši strelec v Sakovih vrstah je postal Mario Pihorner s šestimi goli, sledita pa mu Marjan Velik in Justin Polanšek s po štirimi goli. Vigredi bodo slovenski nogometaši nastopili sedemkrat v gosteh in enkrat manj v Celovcu na Annabichlovem športnem igrišču. Pa še ena zanimivost: po letošnjem napričkanem vzponu je Slovenski atletski klub drugi najboljši celovski klub! V kratkem obdobju je le ta prehitel oziroma prekosl vrsto renomiranih celovških predstavnikov, le celovška Austria/Hypo iz prve zvezne nogometne lige je pred njim. Bravo SAK!

ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH

ŠAH: ZMAGA S ŠTIRIMI IGRALCI

V soboto se je po dolgem času spet enkrat odpeljalo namesto šestih igralcev samo štiri slovenskih šahistov na prvenstveno tekmo tretjega razreda v Deutsch-Griffen. Na svoji poti pa so pomotoma spoznali tudi „cesto“ preko Hochrindl-na, kar ob tem letnem času res nikakor ni priporočljivo; da o snežnem metežu nazaj grede sploh ne govorimo! Kljub temu pa je slovenska četverica brez težav opravila svojo nalogo (vodja ŠD SŠZ Ivan Lukar pred odhodom: „Računam z zmago!“) in je zmagala z maksimalnim rezultatom (SC Raika Deutsch-Griffen: Slovenska športna zveza II 2:4).

ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH

BILJARDISTI POZOR!

Kdor bi rad v Celovcu igral biljard ima možnost, da se aktivno vključi v priprave za snovanje krožka, ki se bo posvetil biljardu. V okviru Slovenske športne zveze bo ustanovljen Slovenski biljardski klub.

Interesenti naj se javijo med tednom — od 19. ure naprej — pod celovško tel. štev. (0 42 22) 44 2 97.

Postava: Morak - Franci Rulitz 0:1, Trannacher - dr. Jozi Amrusch 0:1, Wörnsberger - Herbert Rulitz 0:1, Huber - Joško Paek 0:1 (dve partiji je dobil nasprotnik brez boja). Tretje moštvo SŠZ pa je na domačih tleh „pogorelo“ proti ekipi elektrarne iz Sentandraža (SŠZ III/Bilčovs - WSG ÖDK St. Andrä 0,5 : 5,5). Remi za Bilčovščane je iztržil Robert He-denik. Igrali so še OgrisMartič, Gas-ser, dr. Weber, Filipič in Kernjak. Naslednja tekma: v nedeljo, 24. novembra 1985 ob 9. uri v Železni Kapli: SSK „Obir“ - SG RBB Wolfsberg I

ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH

ROBERT MUSIL:

Slovenski vaški pogreb

Moja soba je bila čudna. Pompejsko rdeča s turškimi zavesami; pohištvo je imelo praske in reže, v katerih se je zbiral prah kot v kakih ri-žah. Bil je to fin prah, neresnično pomanjšan prod; bil je čisto enostavno tu, nič več vpleten v kakšno dogaja-nje, da je spominjal na veliko samoto med visokimi gorami, ki jo preveva samo dviganje in padanje luči in svet-lobe. Tedaj sem imel veliko takih do-življajev.

Ko sem prvič stopil v hišo, je bila napolnjena z duhom po mrtvih miših. V skupno predsoho, ki je ločila mojo sobo od tiste, ki sta jo imeli učiteljici, sta ti dve vrgli vanjo vse, česar nista več imeli radi, oziroma če-sar sta se hoteli znebiti: umetne cve-tice, ostanke jedi, olupke sadja in str-gano umazano perilo, ki se ga ni več splačalo prati. Celo moj služabnik, ki sem ga naprosil, naj naredi red, se je pritožil; pa je bila ena izmed njiju lepša kot angel, in starejša sestra je bila nežnejša kot mati, dnevno si je naličila z naivnimi rožnato-rdečimi barvami lica, da bi bil njen obraz tudi tako lep kot tisti kmečke Marije v mali cerkvi. Male šolske deklice, ki so prihajale na obisk, so ju oboževale; to sem tudi razumel, ko sem zbolel in sem občutil njuno dobroto kot tople vrečke napolnjene z zelišči. Ko sem

čez dan enkrat stopil v njuno sobo, ker sem hotel za nekaj prositi, bili sta moji najemodajalki, sta bili obe v postelji in ko sem se hotel neopazno odstraniti, sta voljni skočili izpod odej popolnoma napravljeni; v postelji sta obdržali celo umazane čevlje.

To je bilo torej stanovanje, kjer sem stal, ko sem opazoval pogreb; neka debela ženska je bila umrla, stanovala je posev čez državno cesto, ki je bila tu nekoliko širša. Dopoldan so mi-zarski vajenci dostavili krsto; bilo je pozimi, pripeljali so jo s samotnežni-cami in ker je bil lep dopoldan, so drsali s svojimi okovanimi čevlji po cesti sem in tja, veliki črni zaboj je skakal za njimi z ene na drugo stran. Vsakogar, ki jih je videl, je obšlo, da so to čedni fantje in je radovedno čakal, če se bodo samotnežnice prevr-nile ali ne.

Popoldan pa je pred hišo že stal sprvovod: cilindri in kučme, moderni klobuki in zimske naglavne rute so se temno odražali od svetle snežne sivine zimskega neba. Čez sneg je pri-šla duhovščina, v rdečem in črnem, z zobci na belih srajcrah. Velik, kosmat rjav pes ji je skočil nasproti in jo je obljajal kot kak voz. In če se sme tako reči, niti ni napačno opazoval; v tem trenutku ni bilo niti toliko svetega, niti človeškega v bližajočih se, kot

samo težko gibljiva stran njihove eksistence na gladki cesti.

Potem pa je postalo nadzemsko. Miren bas je uglasil čudovito, žalost-no pesem, od katere sem razumel sam-to tujo besedo za „sladka Marija“, svetloraj, kot kostanj lesketajoč se bariton je vstopil, in še en glas in nek tenor je plal nad vsemi, medtem ko se je iz hiše vsula brezkončna vr-sta žensk v črnih rutah, sveče so pod zimskim nebom bledele gorele in predmeti so se bleščali. Ob tem bi lahko jokali, ne zaradi drugega, kot zato, ker si se sam zavedel, da si že tridesetletnik.

Mogoče nekoliko tudi zato, ker so se za žalujočimi prerivali dečki. Ali, ker je vzravnani mladi gospod, čigar je bil pes, tako negibno strmel čez vse glave in opazoval svete obrede, da nisi vedel zakaj. Enostavno tako, splašen zaradi dejstev, ki niso bila določena, vse je bilo kot omara s porcelanom. V resnici se nisem mogel več zanesti nase, vedel pa tudi nisem, kam naj se obrnem, ko sem bolj slučajno sredi množice spet opazil visokega mladega moža, z roko na hrbtni, s katero se je začel igrati njegov veliki rjav pes. Igrajoč se je grizel vanjo in jo skušal s svojim toplim jezikom zdramiti. Napeto sem pričakoval, kaj se bo iz tega izcimilo.

Končno se je čez precej časa, medtem ko je postava mladega moža nekako odrevenela, roka za hrbtno osvobo-dila in se začela poigravati s pasjim gobcem, ne da bi mož za to vedel.

To mi je dušo spet spravilo v tir, ne da bi bilo za to zadosti vzroka. Tedaj, v tisti okolici, kjer sem se trudil zdržati, je zašla večkrat v nered ali red brez pravega povoda. Ugodje in neugodje me je spreletelo ob misli, da mi bosta sestanovki po pogrebu stisnili roko skupaj s ko-zarčkom njunega sumljivega domačega žganja in z nekaj olikanimi besedami, katerim ne bi mogel ugovarjati — mogoče, da nesreča zbližuje ljudi, ali kaj podobnega.

Prevod: Alenka Inzko, Sveče

Prihodnji teden bodo v celovski Mestni hiši slovesno podelili Musi-lovo medaljo za posebne zasluge pri raziskovanju literarnega dela znanega koroškega pisatelja Ro-berta Musila. Iz literarne zapuščine tega mednarodno priznanega be-sednega umetnika objavljamo črti-co „Slovenski vaški pogreb“, ki jo je napisal po doživljajih med svojim bivanjem v Postojni med prvo sve-tovno vojno. V slovenščino je črtico prevedla Alenka Inzko iz Sveč.

Uredništvo

PISMO BRALCA

KHD in „rechter“ Gesellschaft

Nach Ing. Prugger von der Kärntner Landmannschaft hat nun auch der Landessprecher der NDP Kärntens „Kamerad“ Ing. Franz Stourac über einen Leserbrief sich zur Minderheitsentscheidung geäußert. Ebenso wie Prugger versucht Stourac, das KHD-Volksbegehren zur Trennung der Schüler zu rechtfertigen.

Ing. Stourac bemüht sich zudem („Kleine Zeitung“ 6. 11. 1985), den Juristen Dr. Ralf Unkart über die Rechtssituation des KHD-Begehrens zur Trennung der Kinder im „gemischtsprachigen“ Gebiet sowie über das „Elternrecht“ zu belehren. Wo sich Stourac auf statistische Angaben beruft, folgt er nicht nur der üblichen KHD-Propaganda, sondern er macht aus einer reinen Behauptung eine glatte Verdrehung; so etwa wenn er schreibt: „Daß im betroffenen Gebiet Kärntens, im Geltungsbereich des Schulgesetzes, 82 % der betroffenen Eltern den rein deutschsprachigen Unterricht gefordert hatten, blieb im Vortrag (von Dr. Unkart) unerwähnt.“ — Damit tut Stourac so, als hätte es jemals eine Befragung oder Erhebung gegeben, bei der Eltern eine getrennte Unterrichtsform „gefordert“ hätten. Dies ist unrichtig. Wahr sind dagegen zwei Fakten: 18 % (im neuen der Anmeldung zum zweisprachigen Schuljahr 19 %) der Eltern haben von Unterricht Gebrauch gemacht. Daß viele Eltern ihre Kinder nicht anmel-den, heißt keineswegs, daß diese Eltern für eine Schülertrennung eintreten. Im Gegenteil, viele befürworten aus Gründen der sozialen Erziehung die gemeinsame Schule.

Zweitens: Beim KHD-Volksbegehren haben nur ca. 9 % der Stimmberechtigten unterschrieben. Diese 9 % lassen sich durch keine Verdrehungsversuche erhöhen oder gar zu einer Meinungsmehrheit umdeuten. Dieser (für die KHD-Anhänger bedauerlich niedrige) Prozentsatz läßt sich allenfalls argumentativ abschwächen, wenn man bedenkt, mit welchen Falschmeldungen (Benachteiligung der „Deutschkärntner Kinder“, mit welchen Angstparolen („slovenischer Zwangsunterricht“) und mit welchen falschen Parolen („letzter Wahltag“) der KHD propagandistisch gearbeitet hat. Daß dieser Propaganda einige Unterzeichner auf den Leim gegangen sind, obwohl sie von sich aus eine Schülertrennung gar nicht befürwortet hätten, darf angenommen werden.

Wenn sich Ing. Stourac dann noch dazu berufen fühlt, Beschlüsse der Vereinten Nationen ausulegen, wird die Groteske vollends deutlich: Stourac, der auch Schriftleiter des regionalen NDP-Blättchens „Kärntner Klartext“ ist, bezeichnet dort mehrmals die UNO als „un glaubwürdige Organisation“, „Theater“, „Gaukler-Club“ usw. Wie glaubhaft muß da Stourac's Versuch sein, Beschlüsse der Vereinten Nationen zugunsten des KHD-Volksbegehrens ausulegen? Hätte Ing. Stourac noch behauptet, seine Auslegungskünste wären im Sinne der österreichischen Schule bzw. Bevölkerung, dann wäre dies wohl der Gipfelpunkt der Perversion gewesen. Was nämlich Ing. Stourac und seine Gesinnungsgenossen von der österreichischen Nation und den Bürgern dieses Landes halten, geht un-mißverständlich aus dem „Bekenntnis“ von Stourac hervor, das er im „Kärntner Klartext“ (Oktober 1983) abgedruckt hat:

„Wir sind national, und das in ausgiebigem Maße. Wir sind national im Sinne einer Lebens- und Schicksals-gemeinschaft des deutschen Volkes, unabhängig von der jeweiligen Staats-zugehörigkeit (...) Österreich ist ein deutscher Staat, dessen Verfassung wir anerkennen. Und wenn die Katholen und die Linken zerplatzen: Uns steht der Deutsch-Österreicher näher als der fremdvölkische Ausländer.“

Dr. Peter Gstettner, Klagenfurt

Sporočamo žalostno vest, da je v četrtek jutraj v celovski bolniš-nici nepričakovano umrl

ZDRAVKO GABRIEL

gostiničar v Lešah pri Šentjakobu Od pokojnika se bomo poslovili v soboto 23. novembra na pokopališču v Šentjakbu.

Težko prizadeti ženi, otrokom in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.